Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

Α' ΕΤΟΣ — ΑΡΙΘ. 11 Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1905

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ — ΟΙ ΣΟΦΟΙ ΜΑΣ

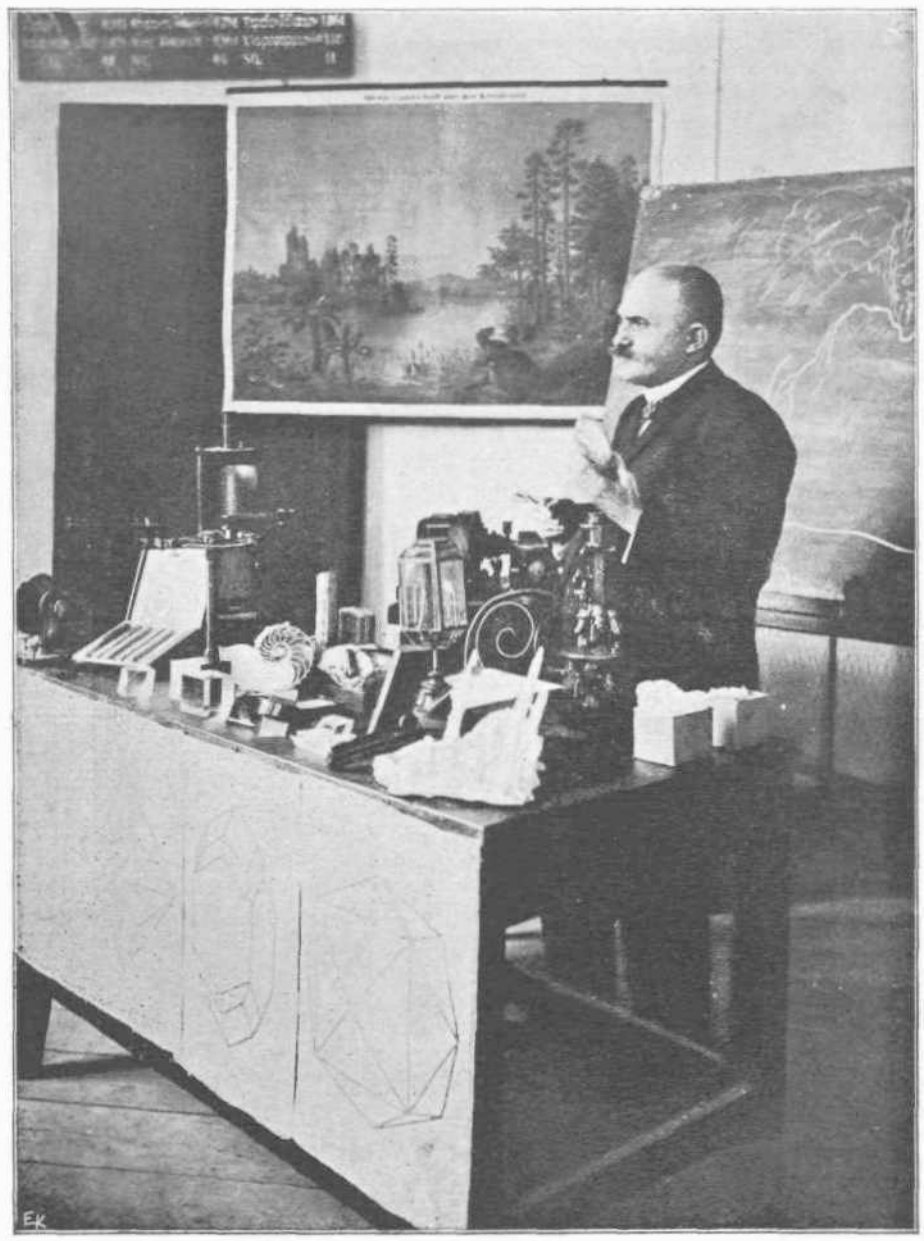

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩι ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩι κ. ΚΩΝΣΤ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΡΑΔΙΔΩΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ

[Φωτογρ. τοῦ χημικοῦ κ. Σ. Κοκόλη].

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

ΥΠΟ Κ. ΣΑΡΑΦΗ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ Β. ΝΑΥΤΙΚΟΥ

[Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον τεύχος]

Καθὼς δ' ἀκόμη παρ' ἀρχαίοις Ἕλλησιν, οἱ τὰ ἐρετικὰ τῶν νηῶν ἀποτελέσοντες ἐναυτολογοῦντο οἰκειοθελῶς καὶ ἐπὶ μισθῷ ἀπὸ τοὺς πενεστέρους τῶν πολιτῶν καὶ τοὺς δούλους, τὰ δὲ δεσμὰ καὶ πᾶσα ἄλλη τῶν πληρωμάτων ἐκβίασις ἔλειπον ἔνδον, παρόμοιόν τι καὶ ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Στόλου ἐγίγνετο. Τὸ μὲν Βασιλικὸν Πλοῖον ἐμίσθωνεν ἐλευθέρᾳ συνειδήσει τοὺς κωπηλάτας, οἵτινες εἰς ἐλαχίστην καὶ μόνον ἀναλογίαν ἐθελοντῶν ἀπήντων ἀλλόφυλοι, ἐπὶ ἀδροτέρᾳ τῶν λοιπῶν πληρωμῇ κατὰ μῆνα· τῶν δὲ θεματικῶν πλοίμων οἱ εἰς ὑπηρεσίαν ὑποκείμενοι, ἀπετέλουν ἰδιαιτέραν τῶν πολιτῶν τάξιν, τὴν τῶν ***πλοΐμων στρατιωτῶν τῶν Θεμάτων,*** εἰς τοὺς ὁποίους ἐχορηγεῖτο δωρεὰν ἡ νομὴ δημοσίων γαιῶν, τῶν τότε λεγομένων ***Στρατιωτοτοπίων,*** ἐπὶ τῇ ὑποχρεώσει νὰ ἐπιβιβάζονται τῶν πλοίων ὁψὲ ἦσαν ἀναγκαῖοι καὶ ἐκαλοῦντο. Εἰς πάντας δ' ἀνεξαιρέτως τοὺς ἐρέτας ἐδίδετο πρὸ ἐκστρατείας ἐπιπρόσθετος ἀμοιβή, τὸ ***πρόχειρον,*** ποικίλλουσα κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ ἀνεχομένη ἐνίοτε εἰς σεβαστὸν ποσὸν χρυσίου. Καί, ὡς σημειοῖ ὁ ὑποπλοίαρχος τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ κ. Γούδας ἐν τῇ πρὸ ὡσεὶ διετίας ἐκδοθείσῃ πολυτίμῳ πραγματείᾳ αὐτοῦ περὶ «Τοῦ Ναυτικοῦ τοῦ Βυζαντίου κατὰ τὸν Δέκατον αἰῶνα», ἡ τοιαύτη μέθοδος πληρώσεως τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ἡμῶν Στόλου, ἐκτεινομένη καὶ εἰς τὴν στρατολογίαν τῶν ἐπινήων ὁπλιτῶν, δείκνυσι τὴν ἐν εὐρεῖ πνεύματι πολιτισμοῦ ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καθ' οὗς χρόνους, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀργότερα, ἕτερα Κράτη τῆς Εὐρώπης ἐδέσμευον τοὺς ἐρέτας δι' ἁλύσσεων ἐπὶ τῶν σελμάτων, ἐξεβίαζον δ' αὐτοὺς πρὸς κωπηλασίαν δι' ἀνηλεοῦς μαστιγώματος.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ, τέλος, νὰ ἐκγυμνάζωνται ἀπὸ εἰρήνης εἰς τὸ ἐν μάχῃ ἀνῆκον ἔργον τὰ ἐπιτελεῖα καὶ οἱ καθόλου ἐπιβάται ὑποδεεστέρας κατηγορίας τῆς ἡμετέρας κατὰ θάλασσαν παρασκευῆς κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μονίμως ἑδρεύων Γενικὸς Ἀρχηγὸς τοῦ Βασιλικοῦ καὶ τῶν Θεματικῶν τῆς Αὐτοκρατορίας Στόλων — ***Δρουγγάριος τῶν Πλοΐμων*** προσονομαζόμενος — ἤσκει οὐχ' ἧσσονα τῶν λοιπῶν ἐμπεπιστευμένων αὐτῷ φροντίδα πρὸς τὸ νὰ ἐπιμελῶνται ἀδιαλείπτως οἱ διάφοροι τοῦ Ναυτικοῦ στρατηγοὶ τῶν ἀσκήσεων τοῦ Προσωπικοῦ. Καὶ τοὐντεῦθεν κατέχομεν, ὅτι οἱ ***Πλόϊμοι Στρατηγοὶ*** τοῦ κυρίου σώματος καὶ τῶν ἐφεδρειῶν τῆς παρατάξεως, ἐπετήρουν ἀπὸ ὑψίστου πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκοντος, ἵνα οἱ τυγχάνοντες ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μοιρῶν — οἱ ***Κόμητες*** — καὶ οἱ τῶν ἀπεσπασμένων πλοίων Κένταρχοι καταρίβωνται ἀμελητὶ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἐν παντὶ καιρῷ ἐλιγμῶν καὶ ἑτέρων πολεμικῶν προπονήσεων. Τὸ ὁποῖον, ἐξεταζόμενον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μορφώσεως ἐπιτηδείων Πρωτοκαράβων καὶ Ἐλατῶν, εἶνε τελειοποίησις καὶ συστηματικοτέρα πως τήρησις τοῦ ἀπὸ Χρυσοῦ Αἰῶνος τῶν Ἀθηνῶν καθιερωθέντος Ἑλληνικοῦ θεσμοῦ, θεωρουμένου μάλιστα ὅτι τὰ σκάφη κατὰ τὴν περιγραφομένην ἐποχὴν εἶχον αἰσθητῶς συμφυῆ πλέον τῇ κατασκευῇ των, τὴν ἀπὸ τῆς IV^ης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἐγκαινισθεῖσαν ὀκνότητα· ὅτι, ἀκόμη, μολονότι ἀπαρχικῶς διεγράφοντο οἱ τῆς γραμμῆς Δρόμωνες ἐπὶ ἐλαφροτέρου ἐκτοπίσματος τῶν Τετρήρεων, τὸ περιβάλλον ὅμως καὶ ἡ τῶν ἀγώνων αὐτῶν Τακτικὴ ἐξ ἴσου δὲν ἐπέτρεπον τότε εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς ἀρχιτέκτονας νὰ κατέρχωνται ἔως τοῦ εἰς τὸ κωπῆρες εἶδος τελείου σχεδίου καὶ ἔως τῶν ἀρετῶν τῆς κλασικῆς ναυπηγίας· ὅτι δ' ἐπὶ πᾶσιν ἐπεκράτησε σὺν τῷ χρόνῳ ἡ ἀνάγκη πλεονασμοῦ εἰς τὴν χωρητικότητα, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς συνελώσης πολιτικῆς καταστάσεως ἐν ᾗ εὑρέθη βραδύτερον τὸ ἐκτεταμένον Ἑλληνικὸν Κράτος, γίγνονται κατάδηλοι οἱ σοβαροὶ καὶ πολλαπλῶς ἀναπότρεπτοι λόγοι, οἵτινες συνήργουν εἰς ἔτι μείζονα ἢ τὸ πάλαι προσοχὴν περὶ τὴν ἐν γένει κυβερνίαν ἐμμάχου πλοίου καὶ τὴν ἴθυνσιν συγκεκροτημένων στόλων.

Καὶ ἐννοεῖται μετὰ τὰ τοιαῦτα ὅτι, ἡ ἀπὸ τὰς ναῦς τῆς Ἑῴας Ρωμαϊκῆς ἐπικρατείας γέννησις τῶν μειζόνων καὶ ἐλασσόνων Δρομώνων, ὁμαλῶς καὶ ἀβιάστως ἐπελθοῦσα, ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς λεληθυΐας καὶ δεόντως ὑποτραφείσης συνεργείας τῆς ἀπὸ παραδόσεως καὶ ἀναλλοιώτου ἔθους διατηρηθείσης μορφῆς τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, κατὰ τὴν τοῦ ἐρετικοῦ διάταξιν καὶ λειτουργίαν καὶ κατὰ τὸν τύπον τῆς ἱστιοφορίας. Ἡ ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον, τὸ Μυρτῷον καὶ τὸ Ἰόνιον ναυτιλία διέγραφεν ἀνέκαθεν μερικὰ προσιδιάζοντα αὐτῇ ἀρχιτεκτονικὰ ἀξιώματα, εἰς τὰ ὁποῖα οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι εἰμὴ ν' ἀφομοιωθῶσι τὰ ξενότροπα ἐπελθόντα κατασκευάσματα. Εἰς τοῦτο δ' ἱκανῶς συνέβαλε καὶ τὸ ὅτι, παρὰ τὰς Ἐθνικὰς τυχούσας περιπετείας, αἱ παντοειδεῖς ἡμῶν ὁλκάδες ἤσκησαν ἀδιάπτωτον διὰ τῶν αἰώνων διαπόντιον ἐμπορίαν· καί, εἴτε εὐμεγέθεις ἐτηρήθησαν κατὰ τὸ πολὺ καὶ πολυάνθρωποι αὗται, ἐφ' ὅσον ἐδέδοτο νὰ ἐξυπηρετῶσι συναλλαγὰς ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Κυρηναϊκῆς μέχρι τῆς Ἰβηρίας καὶ πέραν τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης πρὸς Σκίρωνα, εἴτε διὰ τὰ κλειστὰ πελάγη ἠρμόζοντο ἀπὸ κατασκευῆς, ἦσαν δὲ πᾶσαι ἐμμάχως ἀρματωμέναι χάριν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας, κατὰ τοὺς εἰς ἀξένους τόπους πλόας, εἴχοντο ἀγνοῦ παντὸς ὅτι τὸ πρόσφορον εἶχεν ἄλλοτε φιλοτεχνήσῃ ἡ τῆς Χερσονήσου καὶ τῆς Ἰωνίας γηγενὴς οἰκοδομική, καὶ προσέδιδεν ὑπεροχὴν ἐν τυχαινούσῃ πάλῃ καὶ ἦν, προσέτι, οἰκεῖον ταῖς ἕξεσι τῶν ἐκ τῶν παραλίων οἰκισμῶν καὶ τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους ὁρμωμένων.

Ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ πνεύματος τῶν ἀνέμων μάλιστα συστηματοθείσης κινήσεως τῶν σκαφῶν, μετὰ τὴν διαγραφὴν τῆς διαφερούσης τῇ κατασκευῇ τῆς τῶν Τριήρεων ναυπηγίας Τετρήρους, τὰ καράβια τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας παρέλαβον κληρονομήσαντα ἀκέραιον τὸ ἀπὸ λατινίων καὶ τετραγώνων ἱστίων πέτασμα. Κατὰ μόνην δὲ τὴν ἐν τῷ μερικῷ ἐπικρατεστέραν διάταξιν τούτου, εἶχον τὴν τάξιν ἀλλοίαν· πλὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον πάντοτε. Καὶ τὰ τῶν Βυζαντινῶν ***Κατάρτια***—οἱ ἱστοὶ—μὲ τὰ ***Κερατάρια*** — τὰ κέρατα καὶ τὰς κεραίας τοῦ ἐξαρτισμοῦ συλλήβδην—συνίστων τὸν σκελετὸν τοῦ κατὰ τὰ συνήθη ταξείδια φυσικοῦ προωστῆρος, ὅστις ἐντέχνως καὶ ὡς ἄριστα ἐπήγασεν ἀπὸ τὰς σακκολαίφας καὶ τὴν οὐριοδρομικὴν σταύρωσιν τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐμπειροτέχνου Φορμίωνος, τοῦ πολυτρόπου Λυσάνδρου, τοῦ μεγαθύμου Καλλικρατίδα καὶ τῆς λοιπῆς χορείας τῶν τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους εὐκλεῶν Στολάρχων, κατὰ τὸν ἐν τῷ V π. Χ. αἰῶνι ἐμφύλιον σπαραγμόν.

Βλέπομεν δ' ἐν τῷ ἀφεστῶτι παρελθόντι, νὰ συμβαίνῃ συναπτῶς τοῦτο τὸ ὄντως ἀξιοσπούδαστον καὶ εὔλογον ἐμπνέον ἡμῖν ὑπερηφάνειαν:

Ἀπὸ τῆς κατ' Αἰσχύλον τὸν Τραγικὸν φερομένης ἐπινοίας τοῦ ἀρχεγόνου μονοξύλου ὑπὸ τοῦ Προμηθέως, ἄχρι τῆς ἀπὸ τῆς εἰδημοσύνης καὶ πείρας τῶν ναυτικῶν τῆς Καρίας μετατροπῆς τούτου εἰς κατασκεύασμα συστηματικὸν καὶ πολυσύνθετον, τῆς ὑπὸ τῶν ναυπηγῶν δὲ τῆς Θάσου σχεδιασθείσης καταφράξεως τοῦ κύτους· ἀφ' ὅτου, ἀκόμη, οἱ Μύσιοι ἐνήργουν ἀτελῶς τὴν ἀρχαιοτάτην γνωστὴν ἀκτοπλοΐαν, ἕως ὅτου ὁ Εὐπάλαμος ἐφεῦρε τὰ τῆς ἀγκυροβολίας καὶ ὁ Δαίδαλος μετὰ τοῦ υἱοῦ του Ἰκάρου ἐφρόμησαν τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ πλοῖα τὰ ἄριενα, οἱ δ' Ἕλληνες πάλιν ἔδοκαν διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν κωπῶν τὸ ἀναγκαιοῦν κύριον ὄργανον προώσεως, ἕως οὗ Τίφυς ὁ τῆς πεντηκοντόρου «Ἀργοῦς» κυβερνήτης ἀνεκάλυψε τὸ πηδαλιουχεῖσθαι· ἀφ' ἧς ὁ Ἰάσων ὡδήγησε τὸ πρῶτον πρὸς ἐχθροπραξίας πεληγμένον σκάφος, μέχρις ὅτου Μίνως ὁ μεγαλεπήβολος τῆς Κρήτης βασιλεὺς παρουσίασε τὸν παλαίτατον ἱστορούμενον πολεμικὸν στόλον· ἀφ' ὅτου δὲ τέλος ἡ ἡμετέρα φυλὴ συνετάχθη μεθοδικῶς καὶ κατήρξατο τοῦ θρᾶν εὐρέως κατὰ θάλασσαν, ἄχρις ὅτου οἱ Ρωμαῖοι ἐνεκολπώθησαν τύπους ὀνομασθέντας ἐκ τῶν πειρατίδων τῆς τῶν Λιβυρνῶν χώρας, εἶτα δὲ τὸ ἐμβλημα τῆς πόλεως τοῦ Βυζαντίου, ἡ ἡμισέληνος, ἐξήρθη ὕπερ σύμπαντος τοῦ Κόσμου τὸ στεφέωμα, τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐδίδαξε πάντοτε τὰ ναυτικὰ κατὰ τὸν μακρότατον τοῦτον χρόνον. Καὶ δὲν προσεταιρίσθη ἀλλοῖον, ἐν παρασταθείσῃ ποτὲ χρείᾳ, εἰμὴ τὰ κατὰ περιόδους παρ' ἄλλοις λαοῖς ἐκ τῶν ἰδίων υἱοθετηθέντα· ἀναλαβὸν δέ, προσέτι, ἐξεκαθάρισεν αὐτὰ οἱονδήποτε ξενισμοῦ καί, ὡς εἰπεῖν ὁρμεμφύτως, ἐπανήγαγεν εἰς ἣν ἀπαρχικὴν εἶχε παραδοσιν κατάστασιν.

[Ἕπεται συνέχεια]

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ

ΟΙ ΕΛΩΔΕΙΣ ΠΥΡΕΤΟΙ

ΦΟΒΕΡΑ ΠΛΗΓΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

Φυσικαί, ἠθικαί, οἰκονομικαὶ ζημίαι. — 300,000 προσβάλονται κατ' ἔτος καὶ ἄνω τῶν 1,800 ἀποθνήσκουν ἀπὸ τοὺς Ἑλώδεις πυρετούς.—Τί ἔγεινεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, Ἰνδίαν, Ἀφρικήν.—Ὁ Κὼχ καὶ ὁ Ρός.—Πῶς θὰ τοὺς ἐξαφανίσωμεν ὁριστικῶς.—Τὰ πρακτικὰ μέτρα.—Χρειάζεται ὀλίγη καλὴ θέλησις τῶν δημάρχων ὅλων τῶν δήμων.

Οἱ δύο τελευταῖοι μῆνες ἐσημείωσαν πολλὰς καὶ μεγάλας ἐπιδημίας ἑλωδῶν πυρετῶν εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐπαρχίας καὶ πολλοὺς θανάτους. Ὁ κόσμος συνεκινήθη καὶ ἐτρόμαξε, ἐξέφρασε τὴν συγκίνησίν του μὲ τὰς φράσεις: «Τί φοβερὰ πληγὴ γιὰ τὸν τόπον μας αὐτοὶ οἱ ἑλώδεις! πότε θὰ γλυτώσουμε ἀπ' αὐτοὺς;» καὶ . . . . . ἔλεξε τὸ ζήτημα. Καὶ ὅμως οἱ ἑλώδεις πυρετοὶ—καθὼς καὶ ἡ φυματίωσις—εἶνε δύο κοινωνικὰ ζητήματα, δύο κοινωνικαὶ πληγαί, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν ἄμεσον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου ἰδίως ὅμως ἄμεσα καὶ δραστήρια τὰ μέτρα τῆς ἐναντίον αὐτῶν ἐνεργείας. Διότι κατ' ἔτος ἐν Ἑλλάδι—κατόπιν ἐπισήμων στατιστικῶν—προσβάλλονται ἐξ ἑλωδῶν πυρετῶν 300,000 ἄνθρωποι καὶ ἀποθνήσκουν περὶ τὰς 2,000. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτό. Ὑπολογίσατε καὶ τὰς οἰκονομικὰς ζημίας ἔνεκα τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν θανάτων τόσων ἀνθρώπων, ζημίας καὶ διὰ τὰ βαλάντια τῶν ἀτόμων καὶ διὰ τὴν οἰκονομικὴν κυκλοφορίαν τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κράτους. Ὑπολογίσατε ὅτι ὁ πληθυσμὸς ὄχι μόνον ἐλαττοῦται ἀλλὰ καὶ ἐξαντλεῖται, ὅτι οἱ παθόντες γίνονται ὀχροὶ ἀναιμικοὶ—«σπληνιάριδες», καθὼς τοὺς λέγει ὁ λαός—ὅτι προδιατίθενται εἰς τὴν φθίσιν, ὅτι οἱ ἀπόγονοί των ἔρχονται εἰς τὴν ζωὴν ἐξηντλημένοι, ἀσθενικοί, ἀνίκανοι διὰ τὴν βιοπάλην, ὅτι καὶ οἱ πνευματικὴ κατάστασις τῶν παθόντων εἶνε κουρασμένη, διὰ νὰ ἴδετε ὁποίας φυσικάς, οἰκονομικὰς καὶ πνευματικὰς ζημίας ὑφίσταται τὸ ἔθνος ἀπὸ τοὺς ἑλώδεις πυρετούς.

Οἱ ἑλώδεις πυρετοὶ καθὼς καὶ ἡ φυματίωσις—ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποθνήσκουν κατ' ἔτος 7,000 ἄνθρωποι—ἔπρεπε νὰ εἶνε πρὸ πολλοῦ ἀντικείμενα δραστηρίων φροντίδων ἐκ μέρους τοῦ κράτους καὶ τῆς κοινωνίας. Καὶ ὅμως τοιαύτη εἶναι ἡ ὑγιεινὴ ὀργάνωσις καὶ ὑπηρεσία τοῦ κράτους ὥστε εἶνε πράγματι περίεργον καὶ ἀνεξήγητον πῶς ὅλοι δὲν πάσχομεν ἀπὸ ἑλώδεις πυρετοὺς καὶ ἀπὸ φυματίωσιν.

Τὰ ζητήματα τῆς Ὑγιεινῆς εἶνε βέβαια ζητήματα πρωτίστως ἀρρώστων τὰς θεμελιώδεις ὑποχρεώσεις τοῦ κράτους ἀπέναντι τῶν πολιτῶν. Τοῦ κράτους ὅμως φροντίζοντος δι' ἄλλα ζητήματα, ἔπρεπεν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ν' ἀντικαθίστα τὴν τρομερὰν ἔλλειψιν. Πράγματι δὲ συνεστήθη ὑπὸ ἐπιστημόνων δραστηρίων «Σύλλογος πρὸς περιστολὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἑλωδῶν Νόσων» ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐξιγιάνσεως τοῦ τόπου διὰ τῆς διαδόσεως παρὰ τῷ λαῷ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν γνώσεων καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σχετικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐφαρμοσθέντα ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Ἀφρικῇ ὑπὸ τοῦ Κώχ, ἐν Ἰνδίαις καὶ Σιέρα Λεώνη ὑπὸ τοῦ Ρός, ἐξηφάνισαν τοὺς ἑλώδεις πυρετοὺς οἱ ὁποῖοι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐμάστιζον τοὺς ἀτυχεῖς ἐκείνους τόπους.

Πῶς θὰ πολεμήσωμεν τὸν ἐχθρὸν αὐτὸν τῆς πατρίδος μας; Πρὸ παντὸς πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἐχθρὸν καλά, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ τὸν ἐξοντώσωμεν. Πῶς γεννῶνται, πῶς μεταδίδονται καὶ πῶς ἐξαφανίζονται λοιπὸν οἱ ἑλώδεις πυρετοί;

Οἱ πυρετοὶ αὐτοὶ προκαλοῦνται ἀπὸ κάτι εἴδη μικροβίων λεγόμενα ἑλώδη παράσιτα ἢ πλασμώδια τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψεν ὁ Γάλλος στρατιωτ. ἰατρὸς Λαβεράν, καὶ τὰ ὁποῖα μεταδίδονται ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον *μόνον διὰ τῶν ἀνωφελῶν κωνώπων.* Ὥστε, ἂν κατορθώσωμεν καὶ τοὺς ἐξαφανίσωμεν τοὺς ἀνωφελεῖς, ἐλύσαμε τὸ ζήτημα.

Τί εἶνε οἱ ἀνωφελεῖς, πῶς καὶ ποῦ ἀναπτύσσονται;

Οἱ ἀνωφελεῖς, διακρίνονται ἀπὸ τοὺς ἄλλους τοὺς κοινοὺς κώνωπας ἀπὸ τὰ ἑξῆς. Πρῶτον οἱ ἀνωφελεῖς κάθηνται καθέτως πρὸς τὸ μέρος ὅπου κάθηνται ἐνῷ οἱ κοινοὶ στέκονται ὁριζοντίως (εἰκ. 1). Δεύτερον οἱ κώνωπες φέρουσιν εἰς τὴν κεφαλὴν τὴν προβοσκῖδα μὲ τὴν ὁποίαν τσιμποῦν καὶ ροφοῦν αἷμα καὶ δύο κεραίας—προσακτρίδας λεγομένας—αἱ ὁποῖαι εἰς μὲν τὸν *ἀνωφελῆ* κώνωπα εἶναι ἴσαι πρὸς τὴν προβοσκῖδα εἰς δὲ τὸν κοινὸν κώνωπα εἶνε μικρότεραι. Παραθέτομεν ἐδῶ τὰς εἰκόνας τῶν κεφαλῶν διὰ μεγαλειτέραν σαφήνειαν (εἰκ. 2 - 5).

Οἱ ἀνωφελεῖς ἀφήνουν τὰ ὠά των, 150 περίπου, εἰς πᾶσαν συλλογὴν στασίμου γλυκοῦ ὕδατος κατὰ τὸν Ἀπρίλιον. Ἀπὸ τὰ ὠὰ αὐτὰ γεννῶνται αἱ *προνύμφαι* τῶν κωνώπων—τὰ μικρὰ «σκουληκάκια» τοῦ νεροῦ—, τὰ ὁποῖα ἀνέρχονται καὶ στέκονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ νεροῦ διὰ ν' ἀναπνεύσουν. Καὶ αἱ μὲν προνύμφαι τῶν ἀνωφελῶν στέκονται παραλλήλως πρὸς τὴν

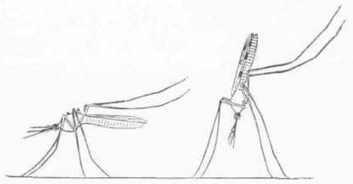

ΕΙΚ. 1.
Κοινὸς κώνωψ — Ἀνωφελής

ἐπιφάνειαν τῶν δὲ κοινῶν καθέτως (εἰκ. 6). Ἀπὸ τὰς προνύμφας ἐξέρχονται αἱ νύμφαι καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ κώνωπες, οἱ ὁποῖοι πετοῦν ἐλεύθεροι εἰς τὸν ἀέρα, προηγουμένων τῶν ἀρρένων οἱ ὁποῖοι τρέχουν εἰς τὰ ἄνθη διὰ νὰ μυζήσουν τἀναγκαιοῦντα ὑλικά. Ἐκεῖ συναντῶνται μετὰ τῶν θηλέων. Ὁ ἔρως τῶν λεπτῶν αὐτῶν πτερωτῶν ὄντων μεταξὺ των ἀνθέων εἶνε ποιητικὸς ὀλίγον, διότι μετὰ τὴν συνάντησιν τὸ ἄρρεν ἀποθνή-

ΕΙΚ. 2.
Κεφαλὴ θηλείας ἀνωφελοῦς

ΕΙΚ. 3.
Κεφαλὴ θηλείας κοινοῦ κώνωπος

ΕΙΚ. 4.
Κεφαλὴ ἄρρενος ἀνωφελοῦς

ΕΙΚ. 5.
Κεφαλὴ ἄρρενος κοινοῦ κώνωπος

σκει τὸ δὲ θῆλυ γίνεται αἱμοβόρον καὶ τσιμπᾶ διὰ νὰ ροφήσῃ αἷμα καὶ θρέψῃ τὰ γονιμοποιηθέντα ὠά, τὰ ὁποῖα κατόπιν τίκτει ἐπὶ τοῦ στασίμου νεροῦ, διὰ νὰ γείνουν προνύμφαι, νύμφαι καὶ κατόπιν νέοι κώνωπες. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη διαρκεῖ 8 ἡμέρας περίπου. Ἐὰν δὲ ὑπολογίσῃ κανεὶς πόσοι γεννῶνται ἐξ ἑκάστης γενεᾶς καὶ τὰ προσθέσῃ θὰ ἴδῃ ὅτι καθ' ὅλον τὸ ἔτος δύνανται νὰ γεννηθοῦν 50 ἑκατομμύρια ἀνωφελῶν κωνώ-

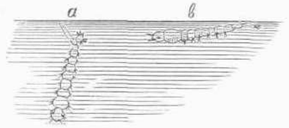

ΕΙΚ. 6.
Θέσις τῶν προνυμφῶν εἰς τὸ νερό.

πων. Εὐτυχῶς δὲν ἀναπτύσσονται ὅλα διότι καταστρέφονται ἀπὸ πτηνά, ἔντομα, ἰχθῦς κλπ.

Οἱ ἀνωφελεῖς ἀναπτύσσονται λοιπὸν εἰς πᾶσαν συλλογὴν στασίμου γλυκοῦ νεροῦ τὸ ὁποῖον λέγεται *ἕλος.* Ὥστε ἐὰν ὁ κόσμος συνηθίσῃ νὰ μὴ ἀφίνῃ *πουθενὰ* στάσιμο νερό, εἰς τοὺς κήπους, εἰς τὰς αὐλάς, εἰς λάκκους, εἰς δοχεῖα, εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τοὺς πλησίον ἀγροὺς, οἱ ἀνωφελεῖς δὲν θὰ ἔχουν ποῦ ν' ἀναπτυχθοῦν καὶ ἑπομένως θὰ ἐκλείψουν. Ἐὰν ἡ συλλογὴ τοῦ νεροῦ εἶνε μεγάλη τότε πρέπει νὰ χύνουν ὀλίγον πετρέλαιον ἢ βρωμόλαδον μὲ τὸ ὁποῖον φονεύονται αἱ προνύμφαι τῶν κωνώπων.

Ὅταν λοιπὸν ὁ ἀνωφελὴς τσιμπήσῃ ἕνα πάσχοντα ἢ παθόντα ἀπὸ ἑλώδεις πυρετούς, πέρνει τὸ πλασμώδιον καὶ τὸ μεταδίδει εἰς ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον θὰ τσιμπήσῃ κατόπιν. Παραθέτομεν ἐδῶ εἰκόνας τῶν πλασμωδίων αὐτῶν τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τοὺς *κακοήθεις πυρετοὺς τοὺς τεταρταίους καὶ τοὺς τριταίους,* (εἰκὼν 7, 8 καὶ 9).

Τὰ πλασμώδια αὐτὰ εὑρίσκονται εἰς τὸ αἷμα τῶν ἀρρώστων

ἢ ἐντὸς τῶν κωνώπων, δύναται δὲ κανεὶς νὰ τὰ ἴδῃ μὲ τὸ μικροσκόπιον. Τὰς εἰκόνας τῶν πλασμωδίων αὐτῶν καθὼς καὶ τὰς ἄλλας ὀφείλω εἰς τὸν καθηγητὴν τῆς Ὑγιεινῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Σάββαν ὁ ὁποῖος συνέταξε τὰς γνωστὰς «Ὁδηγίας πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν Ἑλωδῶν πυρετῶν» τὰς ὁποίας ἐξέδωκε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἀφοῦ οὕτως ἔχει τὸ ζήτημα, ποῖα εἶνε τὰ πρακτικὰ μέτρα

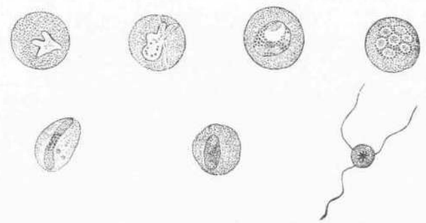

ΕΙΚ. 7. Τὸ πλασμώδιον τῶν κακοήθων πυρετῶν.

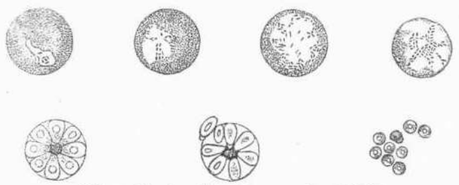

ΕΙΚ. 8. Τὸ πλασμώδιον τῶν τεταρταίων πυρετῶν.

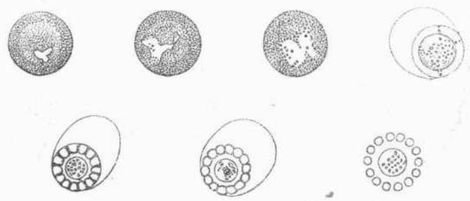

ΕΙΚ. 9. Τὸ πλασμώδιον τῶν τριταίων πυρετῶν.

διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξαφανίσωμεν καὶ τοὺς ἀνωφελεῖς καὶ τοὺς ἑλώδεις; Εἶνε τὰ ἑξῆς:

Πρέπει εἰς κάθε πόλιν καὶ χωρίον νὰ συσταθῇ μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ 2 - 3 δραστηρίους καὶ ἐνεργητικοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι νὰ φροντίζουν νὰ μὴν ἀφήνουν *πουθενὰ εἰς τὰς αὐλάς, τοὺς κήπους, τοὺς δρόμους, τοὺς πλησίον ἀγρούς, οὐδεμίαν συλλογὴν γλυκοῦ νεροῦ, συμβουλεύοντες τὸν κόσμον, καθαρίζοντες τοὺς δρόμους, γεμίζοντες τοὺς λάκκους, χύνοντες πετρέλαιον εἰς μεγάλας συλλογὰς νεροῦ*. Διὰ τῶν μέτρων αὐτῶν ὁ Ρὸς ἐξηφάνισε τοὺς κώνωπας εἰς τὴν Ἰσμαϊλίαν, τὰς Ἰνδίας, τὴν Σιέρραν Λεώνη καὶ ἑπομένως καὶ τοὺς ἑλώδεις πυρετούς.

Δεύτερον. Τοὺς κώνωπας πρέπει νὰ τοὺς φονεύωμεν ὅπου τοὺς εὑρίσκομεν, νὰ τοὺς ζαλίζωμε μὲ διαφόρους σκόνες, ὁπότε τοὺς φονεύομεν εὐκολώτερον, νὰ προφυλασσόμεθα μὲ κουνουπιέρες, εἰς μέρη δὲ ὅπου εἶνε πολλὰ κουνούπια νὰ θέτωμεν συρμάτινα δίκτυα εἰς τὰ παράθυρα καὶ τὴς πόρτες, ὅπως γίνεται εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ὅπως γίνεται καὶ παρ' ἡμῖν εἰς πολλοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς ἐν Ἑλλάδι (εἰκ. 10). Ἂν ἐφαρμοσθῇ ὅμως τὸ πρῶτον μέτρον, τὸ ἄλλο θὰ εἶνε ὀλίγον περιττό.

Τρίτον. Ἐπειδὴ οἱ πυρετοὶ—ἡ «θέρμες»—προκαλοῦνται ἀπὸ τὰ πλασμώδια, ἕπεται ὅτι ἐὰν καταστρέψωμεν τὰ πλασμώδια μέσα εἰς τὸ αἷμα τῶν πασχόντων, τότε τὰ κουνούπια δὲν θὰ ἔχουν τὶ νὰ πάρουν καὶ νὰ μεταδώσουν. Αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς κινίνης καλῆς ποιότητος ὅμως. Πρέπει δηλ. ***ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν ἑλωδῶν μερῶν, εἴτε ἔχουν εἴτε δὲν ἔχουν πυρετούς, νὰ πέρνουν κάθε Σάββατο καὶ Κυριακὴ 20 κόκκους κινίνης***. Ἡ κινίνη εἶνε καὶ θεραπευτικὴ καὶ προφυλακτική. Διὰ τοῦ μέτρου αὐτοῦ ὁ Κὼχ ἔσωσε πολλὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς, ἀπὸ

ΕΙΚ. 10. Σταθμὸς σιδηροδρόμου Μεσσολογγίου Ἀγρινίου.

τοὺς ἑλώδεις πυρετούς. Τὰ *παιδάκια* ἰδίως πρέπει νὰ πέρνουν συχνότερα—κάθε 2 - 3 ἡμέρας — ὀλίγους κόκκους κινίνης.

Εἰς τὰς φροντίδας ὅμως αὐτὰς τῶν ἀτόμων πρέπει νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸν τὸ κράτος φροντίζον ὅπως διὰ τοῦ μονοπωλίου τῆς κινίνης ἀποκτήσῃ ὁ τόπος *εὐθηνὴν*—20 λεπτὰ τὸ γραμμάριον—*καὶ ἀρίστης ποιότητος κινίνην*. Τὴν καλὴν αὐτὴν κινίνην δέον νὰ λαμβάνῃ ὁ πτωχὸς λαὸς δωρεάν. Πρὸς τοῦτο δέον οἱ δῆμοι νὰ ψηφίσουν μίαν σχετικὴν πίστωσιν καθὼς καὶ ἡ κυβέρνησις νὰ διαθέσῃ ἓν μικρὸν ποσὸν διὰ ν' ἀνακουφίσῃ τοὺς δήμους.

Εἰς τὰς ἐνεργείας ταύτας θὰ εἶνε χρήσιμοι αἱ συμβουλαὶ τοῦ Ἰατροσυμβουλίου καθὼς καὶ τοῦ Συλλόγου καὶ ἰδίως αἱ δραστήριοι ἐνέργειαι τοῦ τελευταίου τούτου, ἐλλείψει σοβαρᾶς ὑγειονομικῆς συντάξεως τῆς χώρας. Ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη εἶνε ὠργανωμένα ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν μὲ τάξιν καὶ ἐπιστημονικὴν μέθοδον προξενοῦσαν κατάπληξιν. Ἰδίως ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἀγγλία. Μόνον ἡμεῖς ἐλλείψει ὑγιεινῶν φροντίδων χάνομεν *ἀδίκως καὶ παραλόγως κατ' ἔτος 15 χιλιάδες ἀνθρώπους ἀπὸ νοσήματα ἀποφευκτὰ* ὁποῖα εἶνε ἡ φυματίωσις, οἱ ἑλώδεις πυρετοί, ἡ ἐλονοσία καὶ πολλὰ μολυσματικὰ νοσήματα.

Εἶνε ἐπεῖγον καὶ ἡ κοινωνία καὶ τὸ κράτος, οἱ δῆμοι, ἕνας ἕκαστος ἐξ ἡμῶν νὰ φροντίσωμεν ἀμέσως καὶ δραστηρίως ὅπως ἐλαττωθοῦν οἱ τόσοι ἄδικοι θάνατοι καὶ τόσαι ἀσυγχώρητοι χιλιάδες τῶν προσβαλλομένων ἀπὸ νοσήματα ἀποφευκτὰ Ἑλλήνων.

Ἐνόσῳ δηλαδὴ εἶνε καιρὸς ἀκόμη . . . .

Σ. ΖΩΓΡΑΦΙΔΗΣ

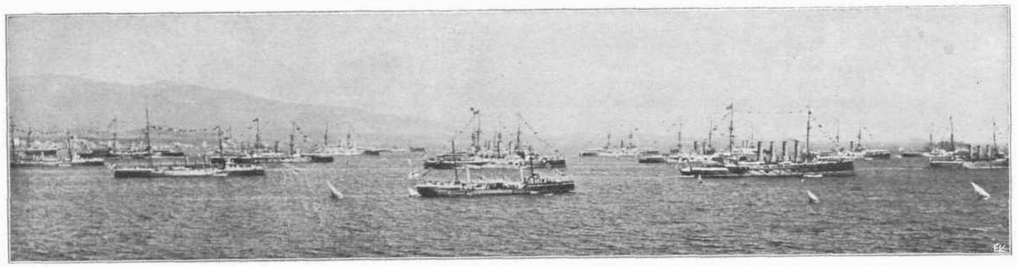

Ο ΕΙΣ ΦΑΛΗΡΟΝ ΚΑΤΑΠΛΕΥΣΑΣ ΥΠΟ ΤΟΝ ΝΑΥΑΡΧΟΝ κ. ΒΕΡΕΣΦΟΡΔ ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

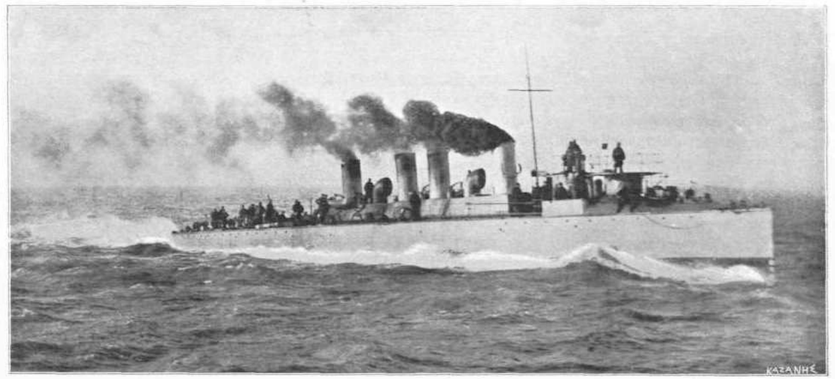

ΤΟ ΙΑΠΩΝΙΚΟΝ ΑΝΤΙΤΟΡΠΙΛΛΙΚΟΝ "ΣΑΣΑΝΑΜΙ,, ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΘΑ ΝΑΥΠΗΓΗΘΟΥΝ ΤΑ ΝΕΑ ΣΚΑΦΗ ΜΑΣ

Τὸ «Σαζανάμι» συνέλαβεν αἰχμάλωτον τὸν Ρῶσσον ναύαρχον Ροζεδβένσκη κατὰ τὴν τελευταίαν ναυμαχίαν.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ.—Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΙΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Τὴν 11 Αὐγούστου ἐτελέσθη ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἡ ἐτησία λιτανεία τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου καὶ Θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, πολιούχου τῆς ὡραίας νήσου τοῦ Ἰονίου.

Ταύτης μετέσχον, ὡς πάντοτε, ὁ κλῆρος, πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, τιμητικὸς λόχος καὶ ἡ σχολὴ τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, τὰ δύο σώματα τῶν Φιλαρμονικῶν καὶ πλῆθος λαοῦ.

Ἡγοῦντο τὰ λάβαρα, ἕκαστον μέσῳ δύο κινητῶν φανῶν, εἶτα ὁ Σταυρὸς μέσῳ δύο σειρῶν πιστῶν φερόντων βαρείας ταινιοποικίλους καὶ ἀνθοστολίστους λαμπάδας. Μετ' αὐτὸν εἵποντο δύο σειραὶ ἱερέων φερόντων ὡς συνήθως τὰ πολυτιμότερα αὐτῶν ἄμφια, ὁ Ἀρχιμανδρίτης, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπόντος. Εἶτα ἐν μέσῳ δύο σειρῶν ὁμοίων λαμπαδηφόρων καὶ ὑπὸ πολυτελῆ ἐπισκιάδα—ἣν ἀγνοῶ διατὶ καλοῦσιν οὐρανίαν—τὸ Ἱερὸν τοῦ Ἁγίου Λείψανον, φερόμενον ὑπὸ 4 ἱερέων. Ἠκολούθουν πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ καὶ πλῆθος πιστῶν φερόντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λαμπάδας καὶ ἀκολουθούντων τὴν Λιτανείαν μέχρι πέρατος αὐτῆς χάριν σεβασμοῦ, καὶ κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν, διότι ἔχουν τάξιμο.

Ἡ συροὴ τοῦ πλήθους κατὰ τὴν Λιτανείαν ταύτην, ὡς καὶ κατὰ τὴν τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων εἶναι μεγάλη, ἐφέτος ὅμως, ἕνεκα τῆς οἰκονομικῆς καχεξίας, καὶ δὴ πενίας, ἥτις καταμαστίζει τὸν ἐξοχικὸν πληθυσμόν, δὲν προσῆλθον πολλοὶ χωρικοί. Μόνον εὐπορώτεραί τινες οἰκογένειαι, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, φερούσαις πολυτίμους ἐνδυμασίας καὶ χρυσᾶ κοσμήματα περιήρχοντο τὴν πλατείαν θεώμενοι τὴν Λιτανείαν.

*

Ἡ λιτανεία αὕτη τελεῖται ἐτησίως εἰς ἀνάμνησιν τῆς διὰ θαύματος τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἀπαλλαγῆς τῆς Νήσου μας ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς πολιορκίας τοῦ 1716 διαρκεσάσης ἀπὸ τῆς 24 Ἰουνίου μέχρι τῆς 11 Αὐγούστου.

Διαρκοῦντος τοῦ μεταξὺ Ἐνετίας καὶ Τουρκίας πολέμου καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἅλωσιν τῆς Πελοποννήσου, οὗτοι, εἰς 33,000 ἀνερχόμενοι, ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς νήσου Κερκύρας ὅπως ὑποδουλώσωσιν αὐτήν.

Ἀποβιβασθέντες εἰς Γουβίον καὶ Ὕψον κατὰ τὴν ΒΔ. παραλίαν τοῦ λιμένος, διῆλθον τὸ χωρίον Ποταμόν, φθάντες δὲ πρὸ τῶν προχωμάτων τοῦ προαστείου Μανδουκίου ἐκυρίευσαν αὐτά, εἶτα δὲ καὶ τὸ προάστειον τῆς Γαρίτσης.

Μετὰ πεντηκονθήμερον σχεδόν, καθ' ὃ τὰ πάντα διῆλθον διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, φονικώτατα δὲ μάχαι συνήφθησαν, οἱ ἀγαρηνοὶ συνεκέντρωσαν ὅλας τὰς δυνάμεις των κατὰ τοῦ ἄστεως ὅπερ εἶχον πολιορκήσει.

Πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Νήσου εἶχεν ἀποσταλεῖ ἐξ Ἐνετίας ὁ στρατάρχης Ἰωάννης Ματθίας Σχυλεμβοῦργος, ὅστις προσέλαβεν ὡς ὑπασπιστὴν τὸν κερκυραῖον συνταγματάρχην Δημήτριον Στρατηγόν, καὶ ὅστις γενναίως διηύθυνε τὴν ἄμυναν ἀπὸ τοῦ Νέου Φρουρίου.

Ἡ φρουρὰ τῆς πόλεως ἀπετελεῖτο ἐξ ὀκτακισχιλίων περίπου ἀνδρῶν, ὧν τρισχίλιοι κερκυραῖοι. Αὕτη, μία δραὶ ἄλλως τε πολεμιστῶν ἀπέναντι τοῦ πολυπληθοῦς στίφους τῶν ἀγαρηνῶν,

ἐποιήσατο θαύματα ἀνδρείας, ὧν μνείαν ποιοῦσιν ἅπαντες οἱ τὰ τῆς πολιορκίας περιγράψαντες.

Κατὰ τὴν 8 Αὐγούστου οἱ Τοῦρκοι ἐπεχείρησαν φοβερὰν κατὰ τοῦ Νέου Φρουρίου ἔφοδον, ἥτις ὑπὸ τῶν ἀνδρείων προμάχων ἀπεκρούσθη καταστροφὴν εἰς αὐτοὺς ἐπενεγκόντων.

Διαρκούσης τῆς πολιορκίας τῆς πόλεως καὶ τῆς κατὰ τοῦ Νέου Φρουρίου ἐφόδου, ἅπαντες οἱ πιστοὶ προσέτρεχον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ προσηύχοντο καὶ ἐδέοντο ἐπικαλούμενοι τὴν προστασίαν καὶ σκέπην Αὐτοῦ.

Τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἐφόδου καταστρεπτικὴ λαῖλαψ ἐνέσκηψε κατὰ τῶν πολιορκητῶν ἐνσπείρασα αὐτοῖς πανικόν.

Κατὰ τὴν ὁμολογίαν δὲ αὐτῶν τούτων, ὄρθρου βαθέως ἐνεφανίσθη αὐτοῖς ἀπειλητικῶς ἐπερχόμενος εἰς καλόγηρος[1] φέρων εἰς τὴν δεξιάν, καθ' ἄλλους μὲν πυρόμορφον ξῖφος, καθ' ἄλλους δὲ πυρσὸν καὶ κατεδίωκεν αὐτοὺς ἵνα τοὺς κατακαύσῃ.

Οἱ ἀγαρηνοὶ ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτῃ τρόμῳ καὶ πανικῷ καταληφθέντες ἐσυντρίφθησαν καὶ ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον καὶ καταστρεπτικὴν φυγήν.

Οὕτω κατὰ τὴν 11 Αὐγούστου οἱ βάρβαροι καὶ χριστιανομάχοι πολιορκηταὶ ἐγκατέλειψαν ἐν σπουδῇ τὴν νῆσον, ἀφέντες ἐπὶ τοῦ πεδίου 15,000 νεκροὺς καὶ 64 πυροβόλα καὶ ὅλμους. Ἐλέγετο δὲ ὅτι καὶ πλεῖστοι τῶν ἀγαρηνῶν δραμόντες ἵνα ταχύτερον σωθῶσιν, ἐπιβιβαζόμενοι τῶν πλοίων, ἐπνίγησαν παρὰ τὴν παραλίαν Γουβίου.

Τὴν πρωΐαν ἐνῷ φρουρὰ καὶ πολῖται ἀνέμενον νέαν ἐπίθεσιν, ἔμεινον ἔκθαμβοι ἀντιληφθέντες ὅτι πλήρης ἐπεκράτει ἡσυχία, οὐδεμία δὲ πολεμικὴ ἐπιχείρησις τῶν ἐχθρῶν ἡτοιμάζετο, οὐδένα δὲ τοῦρκον ἔβλεπον.

Κατελθόνες ὅθεν εἰς τὰς ἐχθρικὰς σκηνὰς καὶ λαφυραγωγήσαντες, εἶδον τοὺς ἀγαρηνοὺς φεύγοντας καὶ ἔμαθον ὅτι ἐν τῇ φυγῇ των ὡμολόγουν ὅτι ὁ καλόγηρος, δηλαδὴ ὁ Ἅγιος Σπυρίδων, κατεδίωξεν αὐτοὺς πυροῷ, ἐνόησαν τὸ θαῦμα τοῦ Ἁγίου καὶ ἔδραμον πάντες μετ' εὐλαβείας εἰς τὸν ναόν του, δοξάζοντες τὸν Ὕψιστον καὶ εὐχαριστοῦντες τὸν Ἅγιον.

Ἡ Ἐνετικὴ σύγκλητος ἀναγράφουσα τὰ νικητήρια τῷ Πολιούχῳ Ἁγίῳ Σπυρίδωνι, ἀνέθηκεν αὐτῷ μεγάλην ἀργυρᾶν κανδήλαν, ἵνα ᾖ πάντοτε ἀνημμένη ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου[1], ἥτις ἔτι καὶ νῦν εὑρίσκεται ἀνηρτημένη ἐν τῷ ναῷ καὶ φέρει τὴν ἐπιγραφήν:
Ob—Servatam Corcyram—Divo Spiridioni Tutelari—Senatus Venetus—Anno MDCCXVI (1716).

Καὶ οἱ εὐγενεῖς τῆς πόλεως ἀνέθηκαν τῷ Ἁγίῳ μεγάλην ἀργυρᾶν κανδήλαν φέρουσαν τὴν ἐπιγραφήν: Divo—Spiridioni Tutelari — Utraque Classe — Protecta — Andrea Pisani Supremo—Duce—Utriusque Classis—Nobiles—Ex Voto —Anno MDCCXVII.

Εἰς τὸν στρατάρχην καὶ γενναῖον τῆς Κερκύρας πρόμαχον Σχυλεμβοῦργον, διακριθέντα ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ ἀπενεμήθησαν ἐξαιρετικαὶ τιμαί.

Μολονότι δὲ ἐν Ἐνετίᾳ ὑπῆρχε νόμος ἀπαγορεύων τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος εἰς ζῶντα, ἡ Ἐνετικὴ Σύγκλητος ἐκτιμῶσα τὴν ἀνδρείαν καὶ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Σχυλεμβούργου, κατήργησε προσωρινῶς τὸν νόμον καὶ ἤγειρεν αὐτῷ ἀνδριάντα, ἱστάμενον ἔτι πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Παλαιοῦ Φρουρίου καὶ φέροντα τὴν ἐπιγραφήν: Matthiae Comiti De Sulemburgio—Summo terestrium copiarum praefecto—Cristianae Republicae —In Corcyrae obsidione laborantis—Fortissimo assertori—Adhuc viventi—Senatus—Anno MDCCXVI Die XII Mensis—Septembris.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Σχυλεμβούργου ἐκόπησαν καὶ ἀναμνηστικὰ τῆς νίκης ἀργυρᾶ μετάλλια. Ἕτερα ἐπίσης χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, διατάγματι τῆς Συγκλήτου ἐχαράχθησαν εἰς τιμὴν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τοῦ στρατοῦ. Ἐν τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ Σχυλεμβούργου κοπέντων μεταλλίων κατέχει ὁ κ. Μάρκος Θεοτόκης ὅστις καὶ ἑρμηνείαν αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν. Ἕτερον ἐπίσης σώζεται ἐν τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ Κερκύρας, ἐν δὲ τῷ μουσείῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος εὕρηται εἰκὼν τοῦ Σχυλεμβούργου, ἔργον τοῦ ἕλληνος ζωγράφου Π. Δοξαρᾶ.

[1] *Καλόγηρον οἱ Τοῦρκοι ἀπεκάλουν καὶ ἀποκαλοῦν ἔτι τὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα ὧν σέβουν. Ἔκτοτε δὲ ὡς θαυματουργὸν θεοροῦντες αὐτὸν ἔοχονται ἐξ Ἠπείρου ἵνα προσκυνῶσι τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Λείψανον προσκομίζοντες αὐτῷ ὡς δῶρα βόας, μόσχους καὶ ἕτερα ἀναθήματα.*

[1] *Ὅρα καὶ «Συνοπτικὴν Ἱστορίαν Κερκύρας» ὑπὸ Ἀνδρέου Μ. Ἱδρομένου δικηγόρου Κεφ. 12 σελ. 82.*

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ — Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Κ. Μαυρομιχάλης ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ γραφείῳ του.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος λιτανεία καθιερώθη διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1717 διατάγματος τοῦ ναυάρχου — γενικοῦ Καπετάνου Κερκύρας — Ἀνδρέου Πιζάνη, ἔχοντος ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς:

«Ἐπειδὴ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τοῦ Φρουρίου ὁρατὴ ἐγένετο ἡ προστασία τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου Σπυρίδωνος, διὰ πρεσβειῶν τοῦ ὁποίου ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ δείξῃ σημεῖον τεράστιον ἐν τῷ ἐπικειμένῳ κινδύνῳ καὶ νὰ σώσῃ, τὸ μὲν φρούριον ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς ἁλώσεως, τὴν δὲ νῆσον ἀπὸ βαρβάρου κατακτητοῦ, ἀποφασίζομεν ἵνα ἐτησίως καὶ κατὰ τὴν 22 Αὐγούστου Ε.Ν.— 11 Αὐγούστου Ε. Π.—τελῆται λιτανεία τοῦ ἱεροῦ καὶ θαυματουργοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ κλήρου, τῶν δημοσίων παραστατῶν[1] καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως.

Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην δέον νὰ ῥίπτωνται ἀπὸ τοῦ Φρουρίου καὶ τῶν τυχὸν ὁρμούντων ἐν τῷ λιμένι πλοίων οἱ καὶ διὰ τὰς ἑτέρας λιτανείας κεκανονισμένοι πυροβολισμοί.

Πρὸς τούτοις θεσπίζομεν, ἵνα κατ' ἔτος καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν διανέμωνται τοῖς πτωχοῖς, καθολικοῖς τε καὶ ὀρθοδόξοις, 150 ρεάλια, ἅπερ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου λαμβανόμενα νὰ παραδίδωνται τὰ μὲν ἡμίση εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον — Ἐπίσκοπον τῶν Λατίνων—τὰ δ' ἕτερα εἰς τὸν ὀρθόδοξον Πρωτόπαπαν, ὅπως τὰ διανείμωσιν, ὡς εἴρηται, τοῖς πτωχοῖς».

Ἡ λιτανεία αὕτη συνδέεται καὶ μὲ τὴν ἵδρυσιν τῆς Φιλαρμονικῆς Ἑταιρίας, περὶ ἧς ἐπιληφθῶμεν προσεχῶς.

Κέρκυρα. Ν. Γ. Μ.

[1] *Ἡμόσιοι παραστάται ἢ ἁπλῶς παραστάται ἐκαλοῦντο οἱ Βενετικοὶ κυβερνῆται, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὸ κυρίαρχον Κράτος. Βροκίνη Ἱστορικὴ Ἐπετομὴ σελ. 22.*

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Η ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΙΑ

Ἀγαπητέ μοι φίλε,

Μοὶ ἐκάματε τὴν τιμὴν νὰ μ' ἐρωτήσητε: «Ἂν αἱ στερήσεις τῶν μαχομένων στρατευμάτων εἶνε ἀποτέλεσμα κακῆς ἐκτιμήσεως τῶν περιστάσεων καὶ ὀργανώσεως τῶν σχετικῶν ὑπηρεσιῶν».

Ἀπαντῶ ἐφ' ὅσον δύναμαι ἐν βραχυλογίᾳ, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἱ στερήσεις εἶνε συνέπειαι ἀναπόφευκτοι τοῦ πολέμου, πολλῷ μᾶλλον νῦν, ὅτε οἱ στρατοὶ κινοῦνται, οὕτως εἰπεῖν, ὡς ἔθνη ὁλόκληρα.

Ἀναμφιβόλως ἡ καλὴ διοργάνωσις τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς διατροφῆς καὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ περιορίζει τὰς ἐλλείψεις. Εἶνε ὅμως ἀδύνατον ν' ἀποτελέσῃ καθολικὴν πανάκειαν τῶν ἐμποδίων καὶ προϊδῇ τὰ τυχαίως κατὰ τὸν πόλεμον παρουσιαζόμενα προσκόμματα.

Καθ' ὅλους τοὺς πολέμους καὶ εἰς πάντας τοὺς στρατοὺς αἱ στερήσεις ἦσαν αἰσθηταί, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα, τὸ τελικὸν ἑκάστου ἐμείωσε τὰς ἐντυπώσεις τῶν νενικηκότων καὶ ὑπερηύξησε τὰς τῶν ἡττημένων.

Ἡ ἱστορία παρέχει ἀναριθμήτους ἀποδείξεις, ἃς τινας παραλείπω ἵνα μὴ σκοτίσω, περιοριζόμενος ἀπὸ σκοποῦ εἰς τὰς προερχομένας ἐκ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου καὶ ἀναφερομένας εἰς τοὺς Γερμανοὺς μάλιστα, δι' ὧν θέλω ἀποδείξῃ παιδιόλως τὴν γνώμην μου, προσέτι δὲ ὅτι εἶνε ἐκτὸς πάσης ἀληθείας τὸ κηρυσσόμενον ὅτι ὁ γερμανικὸς στρατὸς ἐτράφη, πλουσίως μάλιστα, κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870 - 1871.

Τὰς ἀποδείξεις ταύτας παρέχει αὐτὸ τὸ μέγα Γερμανικὸν Ἐπιτελεῖον.

Ὁ Γερμανικὸς στρατὸς ἀπὸ τῆς 16 μέχρι τῆς 18 Αὐγούστου ἐνήργει ἄνευ ἐπαρκῶν μέσων διατροφῆς, διότι τὰ μὲν ἔφεδρα σιτία εἶχον καταναλωθῆ ὁλοτελῶς, αἱ δὲ ἐφοδιοπομπαὶ ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσι τὴν νύκτα τῆς 19ης

Τὴν 31 Αὐγούστου, νύκτωρ διετάχθησαν πολλὰ σώματα ν' ἀναχωρήσωσι τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης, ὅτε οἱ ἄνδρες ἀπῆλθον κενῷ τῷ στομάχῳ.

Τὴν 5 Σεπτεμβρίου ἰδίου ἔτους ὑπῆρχον ὄπισθεν τῆς 2ας γερμανικῆς στρατιᾶς, ἀποτελουμένης ἐξ 95,000 ἀνδρῶν 2,322 ἁμαξαι σιδηροδρομικαὶ πεπληρωμέναι ἐφοδίων, ἅτινα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐκφορτώσωσιν οἱ ἁρμόδιοι.

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον καὶ τὰς 25 - 29 Φεβρουαρίου 1871 τὸ 14 σῶμα κατέστη ἀδύνατον ν' ἀποφύγῃ ἀλληθῆ ἔνδειαν, οὕτινος ὑπῆρξεν ἀνεπαρκὴς καὶ ἡ ὑπόδησις τῶν ἀνδρῶν καὶ ἡ πετάλωσις τῶν κτηνῶν του, περιελθοῦσα εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν.

Κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1870 ἔπιπτε τοσαύτη χιών, ὥστε αἱ ἐφοδιοπομπαὶ δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν στρατὸν τῆς πολιορκίας τοῦ Μπελφόρ (Belfort), ὅστις ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας δὲν ἐλάμβανε τροφὴν μαγειρευμένην, αἱ δὲ διανομαὶ ἦσαν ἐλλιπεῖς.

Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην μόνον οἱ κέλητες ἵππει τοῦ στρατοῦ τούτου ἐλάμβανον νομὴν κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ ἥμισυ, εἶτα δὲ τὸ τέταρτον τῆς μερίδος καὶ ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα.

Κατὰ τὰς ἑπομένας δὲ ἡμέρας καθ' ἃς αἱ μάχαι διεδέχοντο ἀλλήλας ἄνευ διακοπῆς, ἡ ὑπηρεσία τῶν τροφῶν ἐδοκίμασε σχεδὸν δυσκολίας ἀνυπερβλήτους, ἡ δὲ ἐξασφάλισις τῆς διατροφῆς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ ἀπετέλει ἔργον, ὅπερ κατὰ τὸν στρατηγὸν Pierronj ἠπείλει νὰ καταστῇ ἀπραγματοποίητον, ἐὰν οἱ Γάλλοι δὲν ἐγκατέλειπον ἐφόδια παντοῖα εἰς μεγίστας ποσότητας.

Ἰδίως τὰ στρατεύματα τῆς 2ας στρατιᾶς εὑρίσκοντο ἐν οὐχὶ εὐχαρίστῳ καταστάσει, γνωρίζοντα ὅτι πλησίον αὐτῶν ὑπῆρχε μεγάλη ποσότης ἐφοδίων, ἃ δὲν ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιήσωσι.

Τὸ 1ον δεκαπενθήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1870 ἀπετέλεσε τὴν λυπηροτέραν περίοδον τῆς ἐκστρατείας διὰ τὰ σώματα τῆς στρατιᾶς ταύτης. Τὰ πάντα κατεστρέροντο. Ὁ νωπὸς ἄρτος καὶ ὁ διπυρίτης ἔφθανον εἰς τὰ σώματα εὐρωτιασμένοι, τὸ δὲ ἅλας, τὸ ἄλευρον καὶ ἡ νομὴ ἐν ἀχρηστίᾳ. Μόνον κατὰ τὸ 2ον δεκαπενθήμερον ἠδυνήθησαν νὰ βελτιώσωσι τὴν λυπρὰν ταύτην κατάστασιν.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀποδείξεων φρονῶ ὅτι τὸ κῦρος τῆς γνώμης μου ἐστηρίχθη ἐπαρκῶς καὶ τούτου ἕνεκεν κρίνω περιττὸν νὰ ἐκθέσω πλείστας ὅσας περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ γερμανικὸς στρατὸς ὑπέστη στερήσεις.

Αἱ στερήσεις ἔσονται καὶ εἰς τὸ μέλλον αἰσθηταί, ἴσως αἰσθητότεραι. Ἀναντιρρήτως αἱ μέθοδοι καὶ ἡ μηχανικὴ θέλουσι τελειοποιηθῆ, ἡ δὲ χρῆσις τῶν σιδηροδρόμων ἐξασφαλίσῃ σπουδαίας προμηθείας. Οὐχ' ἧττον ὅμως καὶ οἱ στρατοὶ ἔσονται πολυαριθμότεροι καὶ αἱ ἀπαιτήσεις ἕνεκεν τῆς ἐξελίξεως τοῦ εὖ ζῆν μείζονες καὶ ἀσυμφωνότεραι πρὸς τοὺς πολέμους.

Κατ' ἀκολουθίαν καταλήγω εἰς τὰ ἑξῆς συμπεράσματα, ὅτι α') ἐπιβάλλεται ἡ καλὴ διοργάνωσις τῶν σχετικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς διατροφῆς καὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ πρὸς μείωσιν τῶν ἀναποφεύκτων προσκομμάτων.

β') Ὡς ἰσχυρίζεται καὶ ὁ στρατηγὸς Von der Golz, ἐπειδὴ ἡ Ἐπιμελητεία τῆς σήμερον δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς περιστάσεις, πρέπει νὰ διοργανωθῇ σῶμα ἐξ ἐμπόρων καὶ διδαχθῇ οὕτως ὥστε νὰ βοηθήσῃ ἐν ἐπειγούσαις περιστάσεσιν.

γ') Ἰδίως πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἔχωμεν ὡς δεδομένον, ὅτι αἱ στηρήσεις εἶνε ἀναπόφευκτοι καὶ ἑπομένως ἀντὶ νὰ μεμψιμοιρῶμεν, νὰ προσπαθήσωμεν ὡς πράττουσιν οἱ Γερμανοί, νὰ λαξεύσωμεν τὴν ψυχὴν τοῦ στρατιώτου καὶ ἐμπνεύσωμεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος του ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιτηδειότητός του εἰς τὸ ὑποφέρειν τοὺς κόπους καὶ τὰς στερήσεις τοῦ πολέμου, ὡς συμφυεῖς τούτου.

Εἰς τὸ θέμα τοῦτο τῆς ψυχολογικῆς διδασκαλίας καὶ μορφώσεως τοῦ στρατιώτου ἀνοίγεται στάδιον εὐρὺ εἰς τοὺς κ. κ. ἀξιωματικούς, οἵτινες ἔχουσι τὴν μεγάλην τιμὴν τῆς μορφώσεως τοῦ φρουροῦ τῆς Πατρίδος καὶ μέλλοντος λυτρωτοῦ πολυαρίθμων ἀδελφῶν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀνθυπολοχ. Οἰκονομικοῦ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΙΣΤΙΟΦΟΡΟΝ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ

Ἀγαπητὲ Συμπολῖτα.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει σας, ὅπως γράψω ὀλίγας γραμμὰς σχετιζομένας μὲ τὸν ναυτικὸν βίον, τῶν Ψαριανῶν, σπεύδω εὐχαρίστως νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν σας καθ' ὅσον δύναμαι.

Διελθὼν τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν ἐν τῇ πολυπαθῇ ἡμῶν νήσῳ ἔοχον τὸ ἀτύχημα νὰ ἴδω καταρρέουσαν τὴν ἔνδοξον ἱστιοφόρον ναυτιλίαν μας καὶ νὰ εὑρεθῶ εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν δύο ἐποχῶν, εἰς τὸ τέλος τοῦτέστι τῆς γηραιᾶς ἱστιοφόρου ναυτιλίας καὶ εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἐν τοῖς σπαργάνοις ἀτμηλάτου.

Πάντα σχεδὸν τὰ ἱστιοφόρα εἶχον ἐκλείψει καὶ ὑπελείπετο ὁ μονοδρόμων «***Σωτήριον σκάφος***» ἀνήκων εἰς τοὺς Ἀνδρέαν Μαυρομμάτην καὶ Ἀνδρέαν Κουτσοῦκον. Ἡ εἴδησις, ὅτι ἐπολήφθη ἐν Σύρῳ, ἀπήχησε τόσον πενθίμως εἰς τοὺς συμπολίτας, ὅσον οὐδ' αὐτὸς ὁ κώδων τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὁσάκις ἐμάνθανον εἰς Ψαρὰ τὸ αὐτάνδρον ναυάγιον Ψαριανοῦ πλοίου.

Καὶ ἀληθῶς ἡ πώλησις αὕτη ἐθεωρήθη ὡς πένθος γενικόν, καθότι τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα ἦτο προσφιλὲς εἰς τοὺς Ψαριανοὺς ἀπὸ νηπιακῆς ἡλικίας.

Τὸ σμικρὸν τῆς νήσου καὶ οἱ ἐκ τῶν πειρατῶν κίνδυνοι ἐδίδαξαν τὸν Ψαριανὸν νὰ ἀφοσιῶται εἰς τὸ ναυτικόν. Ἐν τῷ οἴκῳ, ἐν τῷ σχολείῳ, ἐν ταῖς παιδιαῖς, τὸ ***καράβι*** συγκεντροῖ τὸ ἰδανικὸν τοῦ Ψαριανοῦ παιδός· τὸν ἐμπνέει εἰς τραγούδια, τοῦ ἀπασχολεῖ τὴν σκέψιν πᾶσαν. Δὲν ὀνειρεύεται ὁ Ψαριανὸς παῖς πλούτη δι' ἀπόλαυσιν χλιδῆς καὶ εὐμαρείας, οὔτε θαμβώνεται ἀπὸ στίλβοντα κοσμήματα. Ὀνειρεύεται ἐν πλοίον ἐν μέσῳ μαινομένης θαλάσσης, μὲ τὰ κύματα ὡς βουνὰ καὶ τὰ ἐξάρτια τρίζοντα τὸν τρίγμὸν τοῦ κινδύνου καὶ ὀνειρεύεται ἑαυτὸν ***καπετάνιον*** ἐν τῷ μέσῳ τῶν ναυτῶν διατάσσοντα, ὁδηγοῦντα τοὺς ναύτας, διευθύνοντα τὸ πλοῖον καὶ σώζοντα αὐτὸ εἰς λιμένα γαλήνης. Ὀνειρεύεται τὴν ἀκατατόνητον δρᾶσιν τοῦ ναυτίλου καὶ εἰς τὰς μεταλλασσούσας τῆς θαλάσσης μορφὰς ἀνευρίσκει ὁ Ψαριανὸς παῖς τὴν γοητείαν καὶ τὴν τέρψιν.

*

Εἰς τὸ σχολεῖον ὁ Ψαριανὸς παῖς κρατεῖ τὸ ἀβάκιον καὶ ὅταν ὁ διδάσκαλος ἐξετάζῃ γραμματικὴν καὶ ἐρωτᾷ πῶς κάνουν τὴν κλητικὴν τὰ εἰς ***της*** καὶ ***πης,*** ζωγραφίζει ἱστιοφόρα ὑπὸ διαφόρους ἐξαρτισμούς. Εἶνε τὸ μόνον παράπτωμα δι' ὃ ξυλοκοπεῖται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐν τῷ σχολείῳ ὁ μικρὸς μαθητής. Τὸ πολύπλοκον ὀνοματολόγιον τοῦ ἐξαρτισμοῦ τῶν πλοίων καὶ οἱ χειρισμοὶ τῶν ἱστίων εἶνε διὰ τὸν Ψαριανὸν παῖδα ***παιγνῖδι.***

Ὅταν ἴδῃ ὅμιλον γηραιῶν ναυτίλων διηγουμένων περασμένων χρόνων συμβάντα εἰς τὰς μακρινὰς θαλάσσας, ὁ παῖς τρέχει καὶ πλησιάζει ἀκροποδητεὶ καὶ ὑψούμενος εἰς τὰ δάκτυλα ἀκροᾶται ἐν θαυμασμῷ, μετ' εὐλαβείας, τὰς διηγήσεις τῶν ναυτιλομένων περὶ τῶν περιστάσεων, εἰς ἃς εὑρέθησαν κατὰ τοὺς πλόας, περὶ τῶν κινδύνων καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀπέκρουσαν αὐτούς. Παρακολουθοῦν μετὰ προσεκτικοῦ βλέμματος ἀπὸ τῆς παραλίας τὰ ἀποπλέοντα καὶ τὰ εἰσπλέοντα πλοῖα καὶ ἐπικρίνουν ἐνίοτε τοὺς ἀτέχνους χειρισμοὺς ὡς παλαιοὶ ναῦται. Τὰς ἑορτὰς ὁ παῖς τρέχει εἰς τὴν ἀκτὴν ἐν ὁμίλῳ καὶ κρατεῖ ***καραβάκι*** μὲ ἐξαρτισμὸν τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος κάμνει. Πρῶτον θὰ τὸ ἐξαρτίσῃ κότερον, εἶτα βρατσέραν, εἶτα σκοῦναν καὶ τέλος βρίκιον, τριπάρτον. Εἰς τὴν ἀκτὴν λοιπὸν θὰ συναθροισθοῦν οἱ παῖδες ὅλοι μὲ τὰ καραβάκια καὶ θὰ τὰ δοκιμάσουν ***εἰς τὰ πρίμα, στὰ λάσκα, στὴν μπουρίνα*** καὶ τί χαρὰ ἀπερίγραπτος εἰς ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου τὸ καράβι ***'βγῆκε πιὸ σωβράνο'*** χωρὶς ἐλλανοδίκας θεωρεῖται παρ' ὅλων αὐτοδικαίως νικητής.

Ἀπαράβατος συνήθεια ἐπεκράτει, ὅπως εἰς τὰ ἀποπλέοντα ἐκ Ψαρῶν πλοῖα δίδωσι χεῖρα βοηθείας εἰς τὸ πλήρωμα κατὰ τὴν ἀνάσπασιν τῶν ἀγκυρῶν καὶ τὴν ἐκπέτασιν τῶν ἱστίων, οἱ μένοντες ἄνευ ἐργασίας εἰς Ψαρὰ ναῦται παραλαμβάνοντες καὶ τοὺς μικροὺς συγγενεῖς των.

Ἐδῶ ἄρχεται ἡ πρώτη ἐν τοῖς πράγμασιν ἐφαρμογὴ τῶν γνώσεων τοῦ ὀνοματολογίου. Ὁ εὐτολμότερος παῖς ἀναριχᾶται ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρας κεραίας, τοῦ κόντρα, ὅπως μὲ τὸ παράγγελμα «μόλα κόντρα» λύσῃ τὸ ἱστίον.

*

Πρὶν ἀκόμη αἰσθανθῇ τὴν θερμότητα καὶ τὴν ὑπέροχον ποίησιν καὶ τὴν ἀπαράμιλλον εὐφροσύνην τῆς μητρικῆς ἀγκάλης, πρὶν αἰσθανθῇ ὅλας τὰς μητρικὰς θωπείας καὶ πρὶν τῆς πατρικῆς ἑστίας τὴν θερμουργὸν λάμψιν συλλάβῃ ἐν τῷ βάθει τοῦ βλέμματος, ὁ μικρὸς Ψαριανὸς 9-11 ἐτῶν, ἐπιβαίνει τοῦ πλοίου παρὰ τὸν ἡλιοκαῆ πατέρα ἢ θεῖον ἢ φίλον, ἕτοιμος καθ' ὅλα τὰ προκαταρκτικὰ διὰ νὰ γίνῃ καὶ ***πράτιγος*** ναύτης. Ἔμαθε μὲν νὰ συζητῇ ἀλλ' ἐν ὅσῳ δὲν ἐφήμοσε τὰς γνώσεις του, δὲν ἐδοκιμάσθη ἡ εὐτολμία του καὶ ἡ σκληραγωγία του οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχει. Εἶνε εἰσέτι ***ἄπραγος*** ἄπειρος δηλαδή.

Εὐθὺς ὅς ἐπιβῇ τοῦ πλοίου ὡς μαθητευόμενος ὑποβάλλεται καὶ ἐθίζεται εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ εἴτε ὁ πατὴρ κυβερνᾷ, εἴτε ὁ θεῖος, εἴτε πατρικὸς φίλος, ὁ παῖς αἰσθάνεται ἀείποτε τὸν βαρὺν κλοιὸν τῆς πειθαρχίας καὶ βλέπει τιμωρούμενον καὶ τὸ ἐλάχιστον παράπτωμα. Ἐπιπλήσσεται, ὑποβάλλεται εἰς ἐξαρετικῶς βαρεῖαν ἐργασίαν, ξυλοκοπεῖται τέλος καὶ ματαίως ἐντείνει τὴν φωνήν του, ἵνα ἀκουσθῇ μέχρι τῆς πατρίδος καὶ νὰ συγκινήσῃ τὴν μητέρα ἐπ' ἐλπίδι ἐπεμβάσεως καὶ σωτηρίας. Ἐκεῖ ἐν τῷ πελάγει, ἐν μέσῳ δύο οὐρανῶν, κατὰ τὸν ποιητήν, ἡ πειθαρχία δὲν εὑρίσκει κώλυμα καὶ αἱ χεῖρες τῆς μητρὸς δὲν εἶνε δυνατόν, βαρεῖαι, ὁρμητικαὶ νὰ δράξωσι τὸν ξυλοκοπούμενον μικρόν.

Ἐνθυμεῖται ***τὸ σπίτι*** καὶ τὴν παιδικὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ νήσῳ, ἀποθαρρύνεται πρὸς στιγμὴν καὶ σκέπτεται νὰ ἀλλάξῃ ἐπάγγελμα· χωρὶς ἄλλο ὅταν γυρίσῃ θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ θὰ πάῃ στὴν ***Σύρα νὰ μάθῃ τέχνη***· ναύτης δὲν γίνεται πλέον! . . . .

Καὶ ὅμως οὐδέποτε φθάνει μέχρι τοῦ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

*

Σκέπτεται πῶς θὰ γυρίσῃ ὀπίσω εἰς τὰ Ψαρὰ καὶ θὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ηὐδοκίμησεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ θὰ μάθῃ ἄλλην τέχνην· αἰσθάνεται ἐντροπήν, θεωρεῖ αἶσχος τὴν ἐκ τοῦ πλοίου ἀπομάκρυνσιν καὶ ἀπὸ τοῦ συναισθήματος τούτου ὁρμώμενος ἀναπτύσσει ὑπέροχον ἅμιλλαν πρὸς βελτίωσιν. Καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ διακριθῇ εἰς τὸ πλοῖον καὶ μετὰ συγκινήσεως ἀναλογίζεται τὴν στιγμὴν ποῦ θὰ γυρίσῃ στὰ Ψαρά, ποῦ θὰ τοῦ ποῦν τὸ ***«καλῶς ὥρισες»*** καὶ θὰ τὸν ὑποδεχθοῦν:

ὡς ξενιτεμμένο, λερωμένο
ἄπλυτο καὶ θαλασσοβρεγμένο

κατὰ τὸ Ψαριανὸ τραγοῦδι. Καὶ ἔπειτα ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ διηγηθῇ εἰς τὴν μητέρα καὶ τοὺς συνομιλήκας, τοὺς ὁποίους ἀφῆκεν ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τοῦ σχολείου, περὶ τῶν συμβάντων κατὰ τὸν πλοῦν, φαίνονται εἰς αὐτὸν στιγμαὶ ἡδονῆς ἀνεκφράστου, ἡ δὲ ὀσμὴ τῆς πίσσης ἡ ἐκ τῶν ἐνδυμάτων του διαφεύγουσα φαίνεται εἰς αὐτὸν ὡς τὸ εὐωδέστερον ἄρωμα... Ἀπὸ τὸν πρῶτον μισθόν του θ' ἀγοράσῃ δῶρα διὰ τὴν μητέρα του, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους καὶ ἀρώματα διὰ τὰς ἀδελφάς του, ἂν καὶ ὁ ἴδιος τ' ἀποστρέφεται, διότι διὰ τὸν ναύτην τὸ καλλίτερον ἄρωμα εἶνε τὸ ***κατράμι.***

Ἄφιξις Ψαριανοῦ πλοίου εἰς Ψαρὰ ἐσήμαινεν ἀληθὲς πανηγύρι, ὅταν μάλιστα δὲν εἶχε συμβῇ εἰς τὸ πλοῖον θάνατος.

Δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ τὴν ὑποδοχὴν τῶν ξενητευμένων. Τὸ χωρίον ἔχει προσλάβῃ ἑορτάσιμον ὄψιν, αἱ οἰκίαι εἶσὶν ἐξαιρετικῶς εὐπρεπισμέναι, οἱ κάτοικοι πάντες μὲ τὰς ἑορτασίμους ἀμφιέσεις, ὅλοι ἀγαλλόμενοι τρέχουν εἰς τὴν ἀκτὴν καὶ ἵστανται εἰς παράταξιν, ἡγουμένων τῶν συγγενῶν καὶ ὅλοι στρέφουν τὰ βλέμματα πλήρη στοργῆς καὶ συγκινήσεως εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον μὲ κολπούμενα ἱστία ἔρχεται νὰ ἐλλιμενισθῇ. Ὑποδέχονται τοὺς ἀποβιβαζομένους συμπατριώτας μετὰ ἐγκαρδιωτάτης διαχύσεως, μετ' ἀληθοῦς στοργῆς καὶ ἀγαλλιάσεως, ἀσπαζόμενοι αὐτούς, ριπτόμενοι εἰς τοὺς τραχήλους των, σφίγγοντες τὰς χεῖρας, δακρύοντες ὡς παιδία. Αἱ ψυχαὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην γνωρίζουν τὴν θείαν, τὴν ὑπερτάτην ἀγαλλίασιν καὶ εἰς τὴν ἀκτὴν ἐκεῖ ὅπου φιλεῖ τὸ κύμα τὴν πάτριον γῆν, τελεῖται τὴν στιγμὴν ἐκείνην πανήγυρις ἱερά, πανήγυρις ψυχῶν εὐφραινομένων.

Ὅσα δήποτε λεξικὰ καὶ ἂν ἀνοίξῃ ὁ γλωσσομαθὴς δὲν θὰ ἐννοήσῃ τὴν λακωνικὴν φράσιν τοῦ ναύτου ἐρωτωμένου ἐὰν εἶδε τὸν θεῖνα συγγενῆ τοῦ ἐρωτῶντος εἰς Κωνσταντινούπολιν.

— Ἐτζουριάρισε. Ἐξεμπουγαζάρισε. Διὰ τῶν δύο τούτων λέξεων ἐννοεῖται, ὅτι τὸ πλοῖον, εἰς ὃ εὑρίσκεται ὁ συγγενὴς τοῦ ἐρωτῶντος, ἀφοῦ ἔλαβε διαταγὴν νὰ φορτώσῃ εἰς λιμένα τῆς Μαύρης θαλάσσης, ἐσχημάτισε τὸ πλήρωμα καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὸν λιμένα τῆς φορτώσεως.

Ἰδία δὲ κατὰ S/βριον καὶ N/βριον ὁπότε τὰ πλοῖα ἐκ-ελοῦσι τὸν ἐπικινδυνωδέστερον πλοῦν τῆς Μαύρης θαλάσσης, τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διαπυνθανομένων εἶνε μέγιστον. Εἶνε ἡ ἐποχὴ τῶν ὠμαισίων εἰδήσεων, αἵτινες μεταβάλλουσι τὰς λευκὰς ἀμφιέσεις εἰς μελαίνας. Κάποτε ἡ παιδική μου περιέργεια μὲ ἔκαμε νὰ ἐρωτήσω τὴν μητέρα μου

— Γιατὶ τὴν λένε Μαύρη θάλασσα; Εἶνε τὸ νερὸ μαῦρο;

— Ὄχι παιδί μου· τὴν λένε μαύρη γιατὶ μαυρίζει ταῖς καρδιαῖς μας.

Ὡς κεραυνὸς ἐνέσκηψεν ἐπ' ἐμοῦ ἡ ἀπάντησις τῆς μητρός μου καὶ μετ' ἀγωνίας ἀνέμενον ἄναυδος τὴν ἐπεξήγησιν.

— Ἐκεῖ παιδί μου, ἐπνίγη ὁ θεῖός σου ὁ Δημήτρης ὅτα δὲν ἤσουν γεννημένος. Ἐκεῖ ὁ θεῖνα, ἐκεῖ ὁ τάδε συγγενής μας.

Τότε τὸ πρῶτον ἐνόησα ὅτι τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα ἔχει καὶ ἀρκετὰς πικρίας.

Φοιτίασιν μοὶ ἐροξένει, ὅτε εἰς τὸ πρῶτον σύριγμα τοῦ ἀνέμου ἐν μέσῳ τῶν μακρῶν νυκτῶν τοῦ χειμῶνος ἀφυπνίζετο ἔντρομος ἡ μήτηρ μου καὶ ἔθετεν εἰς ἐνέργειαν τὸ θυματὸν ἐπικαλουμένη τὴν χάριν τοῦ Ἁγ. Νικολάου.

— Τί τρέχει μητέρα;

— Εἶνε γρέγο λεβάντης· ὁ σφάχτης τῆς Μαύρης θάλασσας καὶ ὁ πατέρας σου θὰ εἶνε φευγάτος ἀπὸ τὸ Ταϊγάνι.

Δικαία ἄρα ἡ ἀπερίγραπτος χαρὰ τῆς δεξιώσεως τῶν ξενητευομένων, διότι τοὺς ὑποδέχονται ὡς ἐκ νεκρῶν ἀναστάντας. Μόλις ὡς τὰ πλοῖα κάμψωσι τὴν Τένεδον, ἄρχεται ἡ χαρὰ ἐκδηλουμένη εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ναυτῶν καὶ ὅλων τὰ βλέμματα στρέφονται πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀκρωτηρίου Σύγρι.

— ***Ἐφάνη τὸ Σύγρι!***

Ἀναφωνεῖ ὁ ἐπὶ τοῦ προστέγου σκοπός. Ὡς ἀπάντησις ἄρχεται ἀδόμενον μὲ τὴν ἰδιόρρυθμον μουσικήν του παρὰ πάντων:

Βλέπω τὸ Σύγρι χαίρομαι, τὴν Σύρο δάκρυα βγάζω,
καὶ τὰ χαϋμένα τὰ Ψαρὰ καὶ βαρυαναστενάζω.

Ἡ προσοχὴ τοῦ σκοποῦ ἐντείνεται ἤδη ἐπὶ μᾶλλον, ὅπως διακρίνῃ ἐν τῷ βάθει τοῦ ὁρίζοντος τὴν ***Ράχιν*** τῶν Ψαρῶν:

— Νὰ καὶ τὰ Ψαρά!

Ἕκαστος ἐξάλλος ἐκ χαρᾶς ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ἀγγελίᾳ διασκελίζει τὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου, μονολογεῖ, τραγωδεῖ καὶ διευθετεῖ τὰ πρὸς ἀγκυροβολίαν χρειώδη καίτοι εἶνε 20 μίλια μακρὰν εἰσέτι τῶν Ψαρῶν. Ἀμυδρὰν ἰδέαν τούτου δύναται νὰ λάβῃ ὁ ἀναγνώστης ἀναμμνησκόμενος τοῦ σκοποῦ τοῦ πλοίου τοῦ Κολόμβου, ὅτε διέκρινε τὴν Ἀμερικήν. Ὅπως ἡ λέξις «Terra a.... a...!» μὲ τὸν παρατεταμένον ἦχόν της κατέστησε τὴν στιγμὴν ἐκείνην παράφρονας ἐκ τῆς χαρᾶς τοὺς ἄνδρας τοῦ πληρώματος τοῦ Κολόμβου, παρόμοιον συνέβαινε καὶ ἐδῶ μὲ τὴν φράσιν: ***Νὰ καὶ τὰ Ψαρά!***

Φανταστικὴ εἰκὼν θέλει παραμείνῃ εἰς τὴν Ψαριανὴν γυναῖκα ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἑκατοντάδες μεγάλων ἱστιοφόρων παρέπλεον τὰ Ψαρά, ἄλλα μὲν κατευθυνόμενα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἄλλα δὲ εἰς Εὐρώπην. Ἀπὸ τοῦ βράχου τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ ἐξ ἀποστάσεως 10 μιλίων ἀνεγνώριζε μεταξὺ τῶν ἑκατὸν πλοίων τὸ Ψαριανὸ καράβι — ***διότι εἶχε μπρουλιάδο κόντρα*** —

«Ἕνα καράβ' ἐπρόβαλε κι' ἔχει μπρουλιάδο κόντρα.
Λένε πῶς εἶνε Ψαριανό κι' ἔρχετ' ἀπὸ τὴ Λόντρα».

μετ' ὀλίγον δὲ καὶ εἰς τίνα ἀνῆκε τὸ πλοῖον. Ἰδία αἱ νεονυμφαι σύζυγοι καὶ αἱ μνηστὰ τῶν πλοιάρχων εἶχον τὸ μυστικὸν τῆς διαγνώσεως καθότι ἐμυοῦντο ὑπὸ τοῦ συζύγου ἢ μνηστῆρος περὶ τοῦ ἰδιορρύθμου σήματος διὰ τοῦ χειρισμοῦ τῶν ἱστίων ἢ τοῦ τρόπου τῆς ἀναστροφῆς ὁσάκις ὁ ἄνεμος δὲν ἦτο οὐριος.

Αἱ χαρούμεναι—αἱ ἔχουσαι οἰκείους εἰς τὸ πλοῖον—τρέχουσιν εἰς τὰς οἰκίας των νὰ ἑτοιμάσουν τὴν ὄρνιθα καὶ τὰ γλυκίσματα.

*

Εἰς τὸ μέλλον ὁ βράχος τοῦ Ἁγίου Νικολάου δὲν θὰ συγκεντρώσῃ τὰς Ψαριανὰς συζύγους καὶ παρθένους· δὲν θὰ ἀντηχήσῃ ἐκεῖ ἡ χαρωπὴ φωνὴ των κραυγάζουσα:

— Καράβι! . . . .

Ἡ λέξις ***καράβι*** μὲ γοργὴν φωνήν, κατὰ τὸ «***Φύλακες γρηγορεῖτε!***» ἐκφωνουμένη, τοὺς πάντας ἔθετεν εἰς κίνησιν. Ἄνδρες, γυναῖκες μὲ τὰ δίοπτρα ἀνὰ χεῖρας τρέχουσιν εἰς τὸν βράχον τοῦ Ἁγίου Νικολάου νὰ συλλάβουν ἐν τῷ βλέμματι τὸ ἐρχόμενον καράβι.

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸν βράχον τρέχουν τὰ Ψαριανὰ παιδιὰ ζωηρά, ἀγαλλόμενα, εὐκίνητα, τρέχουν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν ἀγγέλλοντα τὴν ἄφιξιν συγγενῶν καὶ φίλων. . . . .

— ***Συχαρίκια, Συχαρίκια.***

Ὦ! Ψαριανὰ παιδιά! Συχαρίκια δὲν θὰ πάρετε πλέον. Ψαριανὸ πλοῖον, Ψαριανὸ καράβι δὲν ὑπάρχει πλέον.

Ἡ ἱστιοφόρος ναυτιλία τῶν Ψαρῶν ἀπόλετο· πᾶσα καρδία Ψαριανοῦ ἄς θλιβῇ καὶ ἄς ζητήσῃ μόνον εἰς τὰ Ψαριανὰ τραγούδια τὴν ἔνδοξον τῶν Ψαρῶν ναυτιλίαν. Εἰς τὰ τραγούδια, τὰ ὁποῖα θὰ εἶνε ἀκατάληπτα διὰ τοὺς μεταγενεστέρους.

Ἡ ἐξαφανιζομένη γηραιὰ ἱστιοφόρος ναυτιλία δὲν προξενεῖ λυπηρὰν ἐντύπωσιν ὑπὸ ἱστορικὴν μόνον ἔποψιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πρακτικὴν ἐνέχει μεῖζονα σπουδαιότητα. Ἐὰν οἱ Ψαριανοὶ φημίζονται ὡς καλοὶ ναῦται καὶ ἔξοχοι χειρισταὶ τῶν ἱστίων τοῦτο ἀποκλειστικῶς ὀφείλεται εἰς τὰ ἱστιοφόρα. Οἱ ναῦται τῶν ἀτμοπλοίων μόνον κατ' ὄνομα εἶνε ναῦται· ἡ διὰ τοῦ ἀτμοῦ κίνησις τοῦ πλοίου κατέστησε χαῦνον τὸ πνεῦμα τοῦ ναύτου, πρὸς δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ναυτῶν ἠλαττώθη καὶ ἐλαττοῦται καταπληκτικῶς.

Ἡ ***Ἑλλὰς σήμερον δὲν κέκτηται οὔτε τὸ ἓν τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ναυτῶν,*** ὃν ἐκέκτητο πρὸ 30 ἐτῶν. Ὁ λαὸς τρέπεται πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἢ ἐκπατρίζεται εὑρίσκων ἄσυλον εἰς τὰ Ἀγγλικὰ καὶ Ἀμερικανικὰ πλοῖα!!

Ἄλλοτε κέντρον τῶν Ψαριανῶν ναυτῶν ἦτο ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ἡ Σύρος· σήμερον εἶνε τὸ Cardiff καὶ ἡ Ἀμβέρσα.

Δυστυχῶς ἐκεῖ βαδίζομεν· εἰς τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ κατ' ἐξοχὴν ναυτικοῦ χαρακτῆρος τῶν Ἑλλήνων.

Κλείω τὰς γραμμὰς αὐτάς, τὰς ὁποίας μετ' ἄλγους ἐχάραξα διὰ τὴν ναυτιλίαν τῶν Ψαρῶν.

Ἡ πώλησις καὶ τοῦ τελευταίου τῆς πατρίδος μου ἱστιοφόρου ὑπῆρξεν ὀδυνηρά· προοιωνίσατο ἀπαίσια διὰ τὸ ναυτικὸν μέλλον.

Ἀποχαιρετῶν τὴν ἔνδοξον ἐποχὴν τῆς ναυτικῆς ἀκμῆς ἀναφέρω μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως Παρίσιον:

«Ἔχετε γειά. Ἔχετε γειὰ ἀθάνατά μας χρόνια,
Ἀστροπελέκια Ψαριανά, Ὑδραΐκα τρομπόνια.»

ΑΝΔΡΕΑΣ Κ. ΑΡΑΠΗΣ

Ἐν ὅρμῳ Ν. Φαλήρου καὶ ἀπὸ τοῦ Β. ἀτμομυοδρόμωνος «Ἀλφειοῦ» τῇ ἀποφράδι ἡμέρα 22 Ἰουνίου 1905.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Ἐξήκοντα δύο ὁλόκληρα ἔτη συμπληροῦνται σήμερον ἀπὸ τῆς τραγικῆς ἐκείνης νυκτός, καθ' ἣν ἔδυσεν ἡ Μοναρχία καὶ ὁ ἀπολυταρχισμὸς ἐν Ἑλλάδι.

Ἄλλοι θὰ κρίνουν ἂν τὰ γεγονότα ἐκεῖνα ἀπέβησαν ἐπ' ὠφελείᾳ ἢ πρὸς βλάβην τοῦ Ἔθνους. Ὁπωσδήποτε ἡ γενεὰ ἐκείνη, δράσασα ὡς ἔδρασεν, ἐνήργει ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἰδέας ὅτι ἐξυπηρέτει ἐθνικὰ συμφέροντα. Ἡ ἀπολυταρχία τοῦ Ὄθωνος ἦτο δι' αὐτὴν ἀρόρητος καὶ συνωμοσία μακρὰ ἐξυφάνθη. Σχέδιον εἶχον νὰ πολιορκήσωσι τὰ ἀνάκτορα ἐν ὥρᾳ νυκτὸς καὶ νὰ ἐκβιάσουν τὸν μονάρχην νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ Σύνταγμα.

Τὴν συνωμοσίαν ἐξύφαινε τὸ μέγα κόμμα τῶν συνταγματικῶν, ὅπερ συνεπήχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατηλάτου Κολοκοτρώνη, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Λόντου, τοῦ Μεταξᾶ καὶ τοῦ Καλλέργη. Εἰς τὸ κόμμα τοῦτο συνετάχθησαν βαθμηδὸν ὅλοι οἱ κορυφαῖοι τῶν πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οὔτω δὲ ἐξηπλώθη εὐρύτατα ἡ συνωμοσία.

Γενικὴ πεποίθησις ἐπεκράτει ὅτι ὁ Βασιλεὺς θὰ προυτίμα νὰ παραιτηθῇ τοῦ Θρόνου παρὰ νὰ ὑποκύψῃ εἰς τῶν ἐπαναστατῶν τὰς ἀξιώσεις ἀναγνωρίζων τὸ Σύνταγμα. Ἡ Αὐλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐμάνθανον ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις παρεσκεύαζε κίνημα, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προλάβωσι τὰ γεγονότα.

Τὸ γενικὸν παράγγελμα ἀνέλαβεν ὁ Καλλέργης, ἀφοῦ συνεννοήθη μὲ τὸν Μακρυγιάννην καὶ τὸν Σκαρβέλην. Τὸ κίνημα ἀπεφασίσθη διὰ τὴν νύκτα τῆς 2ας πρὸς τὴν 3ην Σεπτεμβρίου. Τὸ σύνθημα θὰ ἐδίδετο διὰ δύο πυροβολισμῶν. Ἡ ἐξουσία κατώπτευε τοὺς κορυφαίους τοῦ κινήματος, ἀλλ' ὁ Καλλέργης διὰ νὰ τὴν ἀποπλανήσῃ μετέβη εἰς τὸ θέατρον πρῶτον. Ἔπειτα διαλαθὼν τὴν προσοχὴν τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων κατηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μακρυγιάννη, ὅπου εἶχον ἀρχίσει νὰ συγκεντροῦνται οἱ συνωμόται. Ἐκεῖθεν διηυθύνθη εἰς τὸν στρατῶνα τοῦ πεζικοῦ ὅπου τὸ ὑπὸ τὸν Σκαρβέλην τάγμα ἦν ἕτοιμον ἀναμένον τὸ σύνθημα. Ἡ πόλις ὅλη ἦτο ἤρεμος, ἐφαίνετο κοιμωμένη καὶ μόνον πυκναὶ περιπολίαι χωροφυλάκων διήρχοντο τὰς ἐρήμους αὐτῆς ὁδούς. Ὁ Καλλέργης ἰδὼν τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡσυχίαν ἐθεώρησε φρόνιμον νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ κίνημα, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἔμαθεν ὅτι ἡ χωροφυλακὴ παρατηρήσασα τὴν εἰς τὸν οἶκον Μακρυγιάννη μετάβασιν ὑπόπτων τινῶν προσώπων, περιεκύκλωσεν ἀμέσως αὐτόν. Τρέχει εἰς τὸν στρατῶνα, οὗ τὴν θύραν ἐφύλαττον πιστοὶ ἱππεῖς, εὑρίσκει συνηγμένους τοὺς ἀξιωματικούς, ἐν οἷς καὶ τὸν διευθυντὴν τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς Σπυρομήλιον μετὰ τριῶν ἑτέρων ἀξιωματικῶν, ἀγορεύει πρὸ τῆς φρουρᾶς ἐξορκίζων αὐτὴν νὰ συνδράμῃ τὸ Ἔθνος ἵνα ἀπαλλαγῇ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν ἔρριψεν αὐτὸ ἡ ἀπολυταρχία τοῦ Βασιλέως καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα ξενοκρατία, ἀνασπᾷ τὸ ξίφος καὶ κράζει:

— Ζήτω τὸ Σύνταγμα!

— Ζήτω τὸ Σύνταγμα! κραυγάζουσιν οἱ φρουροί.

Ὁ Καλλέργης διατάσσει ἕνα λόχον ἀκροβολιστῶν ἵνα μεταβὰς διαλύσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ οἴκου τοῦ Μακρυγιάννη καὶ ἄνδρας τινὰς νὰ ἀνοίξωσι τὰς φυλακὰς τοῦ Μενδρεσέ, προσλάβωσι τοὺς ἐκεῖ ἐγκαθειργμένους καὶ μετ' αὐτῶν διευθυνθῶσι πρὸς τὰ Ἀνάκτορα, πρὸς ἃ ἤθελε διευθυνθῇ πρότερον ἐκεῖνος μετὰ τῆς φρουρᾶς, ἀποτελουμένης ὑπὸ τοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς, καὶ ἑνὸς λόχου ἀκροβολιστῶν.

Τὴν 1ην τοῦ μεσονυκτίου ἀκριβῶς ἐξεκίνησεν ὁ Καλλέργης μετὰ τοῦ στρατοῦ του, ἀφοῦ διέταξε νὰ ριφθῶσι δύο πυροβολισμοί. Ἔντρομοι οἱ κάτοικοι τῶν ὁδῶν δι' ὧν διήρχετο ὁ ἀποστατήσας στρατὸς ἀφυπνίζοντο ὑπὸ τῆς μουσικῆς καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Ἔθνους ζητωκραυγῶν. Ἐβάδιζον κατὰ φάλαγγα μετὰ σημαιῶν, μουσικῆς καὶ σαλπίγγων, τοῦ Καλλέργη διὰ τῆς βροντώδους αὐτοῦ φωνῆς ἐπιτακτικῶς διατάσσοντος. Οὕτως ἔφθασαν εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν νεοκτίστων ἀνακτόρων, εἰς ἃ ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἐγκαταστῆ ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐλικῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ θεραπείας.

Ὁ Βασιλεὺς εἰργάζετο ἔτι ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ γραφείῳ, ὅταν ἤκουσε τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ζητωκραυγάς. Ἡ Βασίλισσα εἶχε κατακλιθῇ καὶ ἔντρομος ἀφυπνισθεῖσα ἔδραμε λυσίκομος παρὰ τῷ Βασιλεῖ συζύγῳ, ἐπανελθοῦσα δὲ εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἐν τάχει ἐνδυθεῖσα ἔδραμε καὶ πάλιν πλησίον τοῦ Ὄθωνος, ὅστις κάτωχρος ἐξ ὀργῆς συνδιεσκέπτετο μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν αὐλικῶν του.

Ἀπεραισίθη νὰ ἐρωτηθῶσιν οἱ ἀποστάται περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλεύσεως αὐτῶν καὶ ἐξῆλθον πρὸς τοῦτο ὁ ὑπασπιστὴς Γαρδικιωτης Γρίβας μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ Α. Βλαχοπούλου, ὅστις ἐγκαίρως πληροφορηθεὶς τὰ γενόμενα εἶχε σπεύσει εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ἅμα ὅμως οὗτοι ἐξῆλθον καὶ ἀπεπειράθησαν νὰ ὁμιλήσωσι πρὸς τοὺς στρατιώτας, προτρέποντες αὐτοὺς νὰ διαλυθῶσι, συνελήφθησαν κατὰ διαταγὴν τοῦ Καλλέργη καὶ ἀπεστάλησαν ὑπὸ κράτησιν εἰς τὸν στρατῶνα. Ταὐτοχρόνως προσῆλθον καὶ οἱ περὶ τὸν Μακρυγιάννην καὶ τὸν διαλύσαντα τὴν πολιορκίαν τούτου ἀξιωματικὸν Σκυλοδημάκην, ἀφοῦ πρότερον εἶχε φονευθῇ εἷς ἐνωμοτάρχης, τὸ μόνον θῦμα τῆς στάσεως καὶ ἐπληγώθησαν δύο χωροφύλακες ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος αὐτῶν.

Ὁ Βασιλεὺς μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Γαρδικιώτου καὶ τοῦ Βλαχοπούλου, παρὰ τὰς ἱκεσίας τῆς θρηνούσης Βασιλίσσης, ἥτις ἐκράτει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος, προσῆλθε μετὰ τοῦ Χὲς εἰς θυρίδα τινὰ καὶ ἠρώτησε τὸν Καλλέργη, τί ἐζήτει.

— Μεγαλειότατε! ἀπεκρίθη ὁ Καλλέργης. Εὐδοκήσατε νὰ ἱκανοποιήσητε τὴν αἴτησιν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ Λαοῦ, ὁμογνωμόνως ζητούντων τὸ Σύνταγμα.

— Ἂς διαλυθῶσι καὶ θέλω μεριμνήσει περὶ τῆς αἰτήσεώς των· ἀπήντησε πλήρης ὀργῆς ὁ Βασιλεὺς καὶ ἀπεσύρθη.

Τότε ὁ Βασιλεὺς ἀπέστειλεν ἐκ τῆς ὀπισθίας θύρας τῶν Ἀνακτόρων τὸν διαγγελέα Στάνδωρρ ἵνα διατάξῃ τὸν λοχαγὸν τοῦ πυροβολικοῦ Σχινᾶν ὅπως προσέλθῃ μετὰ τῶν πυροβόλων. Ἐπὶ τούτοις στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα, ἐκπεμφθέντα ὑπὸ τοῦ Καλλέργη, κατελάμβανον τὰς θύρας τῆς Τραπέζης, τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου, τῶν Γραμματειῶν καὶ ἐξηνάγκαζον εἰς ὑποχώρησιν τὸν μοίραρχον τῆς Χωροφυλακῆς Κουτσογιαννόπουλον, ὅστις μετά τινων ἱππέων χωροφυλάκων παρημπόδιζεν ἐν τῇ ὁδῷ Ἑρμοῦ τὸ πλῆθος, ἵνα προσέλθῃ εἰς τὰ Ἀνάκτορα.

Οὕτως ἡ ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν Ἀνακτόρων συνάθροισις, ὀλίγη κατ' ἀρχάς, τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Καλλέργη καὶ τῶν ἀποφυλακισθέντων συνισταμένη, κατέστη πυκνοτέρα.

Ἀῖρνης ἠκούσθησαν οἱ τροχοὶ τῶν πυροβόλων. Ἔρθανεν ὁ Σχινᾶς κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Βασιλέως. Οἱ ἐπαναστάται ἐθορυβήθησαν. Ἀλλ' ἔξαφνα, μόλις οἱ πυροβοληταὶ ἐνεφανίσθησαν, ἀντὶ νὰ παραταχθοῦν ἐχθρικῶς, μία φωνὴ ἠκούσθη ἀπὸ τοῦ μέρους των:

— Ζήτω τὸ Σύνταγμα!

Μία ἰαχὴ ἐπηκολούθησε καὶ διαχυτικώταται περιπτύξεις.

Τῇ 3 ὥρᾳ τῆς νυκτὸς προσῆλθον καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀποστάται, οἱ καὶ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Α. Μεταξᾶς, ὁ Λόντος, ὁ Ζωγράφος, ὁ Τζούρτς, διῆλθον διὰ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ἐπευφημούμενοι, μετέβησαν εἰς τὸ πλησίον κατάστημα τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἀποστείλαντες διαγγελεῖς προσεκάλεσαν ἐσπευσμένως τοὺς συναδέλφους αὐτῶν. Συγκροτηθείσης συνεδρίας μετὰ βραχεῖαν συζήτησιν συνετάχθη προκήρυξις πρὸς τὸν Λαὸν ἀναγγέλλουσα ὅτι τὸ Συμβούλιον συμμερίζεται τοὺς πόθους αὐτοῦ καὶ ἀναφορὰ πρὸς τὸν Βασιλέα δι' ἧς ἐπεζητεῖτο ἡ ἀνακήρυξις τοῦ Συντάγματος.

Τὴν ἀναφορὰν ταύτην μεταβᾶσα ἐπέδωκε πρὸς τὸν Βασιλέα ἐπιτροπεία τοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένη ὑπὸ τοῦ Κουντουριώτου, Μαυρομιχάλη, Αἰνιᾶνος, Ψύλλα καὶ Προβελεγγίου, ἐνῷ δὲ ἦν ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη παρὰ τῷ Βασιλεῖ, οἱ πρεσβευταὶ τῶν Δυνάμεων, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ τῆς Ἀγγλίας, ἐζήτησαν ἄδειαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ἀλλ' ὁ Καλλέργης ἠρνήθη, τῇ μυστικῇ συμβουλῇ καὶ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας. Οἱ πρεσβευταὶ τῆς Πρωσσίας καὶ Αὐστρίας διεμαρτυρήθησαν, ἀλλ' εἰς τοιαύτας στιγμὰς οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχὺν διαμαρτυρίαι ἄνευ λογχῶν.

Ἐνῷ δὲ ὁ Λαὸς καὶ ὁ στρατὸς ἀγωνιῶν ἀνέμενε τὸ ἀποτέ-

λεσμα, τρώγων ταὐτοχρόνως καὶ ἄρτους θερμοὺς, οὓς προνοητικός τις μεταβὰς εἰς τοὺς κλιβάνους ἐκόμισε χάριν τῶν πεινα-λέων στρατιωτῶν, τῶν ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους ἐκεῖ ἱσταμένων — ἦτο ἤδη ἡμέρα — ἡ Ἐπιτροπεία, ἔχουσα συναρωγοὺς καὶ τοὺς δακρυβρέκτους ὀρθαλμοὺς τῆς Βασιλίσσης, προσεπάθει νὰ πείσῃ τὸν Βασιλέα ἵνα ἱκανοποιήσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ Λαοῦ.

Τέλος ὁ Βασιλεὺς ἐνέδωκε καὶ ὑπέγραψε διάταγμα, δι' οὗ τῇ προτάσει τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας «θέλει συγκαλεσθῇ ἐντὸς τὸ πολὺ τριάκοντα ἡμερῶν Ἐθνικὴ Συνέλευσις διὰ νὰ ***συντάξωμεν*** μετ' αὐτῆς τὸ Σύνταγμα τοῦ Κράτους» καὶ ἕτερον δι' οὗ διωρίζετο πρωθυπουργὸς καὶ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὁ Α. Μεταξᾶς, ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὁ Α. Λόντος, ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὁ Κ. Κανάρης, ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ Δ. Μανσόλας, ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὁ Λέων Μελᾶς καὶ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὁ Μ. Σχινᾶς. Ἕτερα δύο διατάγματα ὡριζον τὴν παῦσιν τῶν τέως ὑπουργῶν, τὸν ὅρκον τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολιτῶν. Ὁ ὅρκος οὗτος εἶχεν ὡς ἑξῆς: «Ὀρκίζομαι πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Συνταγματικὸν Θρόνον καὶ ἀπαρασάλευτον ἀφοσίωσιν εἰς τοὺς κατὰ τὰ σήμερον ἐγκριθησόμενα μέτρα διὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καθιερωθησομένους συνταγματικοὺς θεσμούς».

Ἐπίσης τὰ αὐτὰ διατάγματα ὡριζον τὴν ἀπόλυσιν πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Κράτους διατελούντων ξένων, ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων φιλελλήνων. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν διαταγμάτων τούτων προεκάλεσε μικράν τινα τὸ πρῶτον σύγχυσιν ἕνεκα παρεξηγήσεως, εἶτα δὲ τὰς ζωηρὰς τοῦ πλήθους ἐπευφημίας. Τότε ἐπετράπη εἰς τοὺς πρεσβευτὰς ἡ εἴσοδος εἰς τὰ Ἀνάκτορα, καίτοι οἱ ἀποστάται δὲν ἠρκοῦντο εἰς τὴν ἀπόρασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἥτις ἐκήρυξε τὴν 3ην Σεπτεμβρίου «ἡμέραν ἑορτάσιμον εἰς τὸ ἔθνος ὡς παραγωγὸν λαμπροῦ μέλλοντος», ἀλλὰ καὶ ἐζήτουν τὴν ἔκρασιν τῶν εὐαρεσκειῶν τοῦ Βασιλέως πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν ἀπονομὴν αὐτοῖς ἀριστείου.

Ἔνδακρυς ὁ Βασιλεὺς ὑπεχώρησε καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ καὶ ὑπέγραψε δύο διατάγματα. Διὰ τοῦ ἑνὸς ἀνεγνώριζε τὴν «ἡμέραν τῆς 3ης Σεπτεβρίου ὡς ἡμέραν ἀριστεύσεως τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολιτῶν τῆς πρωτευούσης καὶ ἁπάντων τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πραχθέντα» καὶ διέτασσε τὴν ἀπονομὴν εἰς τὸν στρατὸν καὶ τοὺς πολίτας σιδηροῦ ἀριστείου φέροντος ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους ἐπιγραφὴν *3 Σεπτεμβρίου 1843*, ἀπὸ τοῦ ἑτέρου *Συνταγματικὸς Θρόνος* καὶ κρεμάμενον ἀπὸ ταινίας πορφυρᾶς. Διὰ τοῦ ἑτέρου ἀπένειμε τὴν βασιλικὴν εὐαρέσκειαν εἰς τὸν διοικητὴν τῆς φρουρᾶς συνταγματάρχην Δημήτριον Καλλέργην, εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηνῶν συνταγματάρχην Ι. Μακρυγιάννην καὶ λοιποὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους ἀξιωματικούς.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν διαταγμάτων τούτων, τῇ 3 μ.μ. ὥρᾳ, ὁ στρατὸς παρήλασε πρὸ τῶν Ἀνακτόρων.

— «Ζήτω ὁ συνταγματικὸς Βασιλεὺς Ὄθων ὁ Α'» ἐκραύγαζε καὶ τῆς μουσικῆς παιανιζούσης ἐπανέκαμψεν εἰς τὸν στρατῶνα ἀκολουθούμενος καὶ ἐπευφημούμενος ὑπὸ τοῦ Λαοῦ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Θ. ΡΟΥΦΟΥ - ΚΑΝΑΚΑΡΗ

Ἰδοὺ ἡ νέα ἐπὶ τῶν Τιμῶν Κυρία τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

Ἡ ὡραία κόρη, εἶναι θυγάτηρ τοῦ ἀειμνήστου ἀρχαίου πολιτευτοῦ Πατρῶν καὶ πρώην ὑπουργοῦ Θάνου Ρούφου - Κανακάρη, τοῦ σχόντος τὴν τιμὴν ν' ἀπολάσῃ καὶ τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας καὶ ἀγάπης τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, λατρευθέντος δὲ μέχρι τοῦ θανάτου του ὑπὸ τῆς ἐπαρχίας του καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τιμηθέντος ἀπαύστως διά τε τοῦ βουλευτικοῦ καὶ δημαρχικοῦ ἀξιώματος· κόρη τοῦ ἀνδρός, τοῦ ὁποίου ἡ μεγάλη πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ φυσιογνωμία ζῇ εἰσέτι ἐν τῇ μνήμῃ τῶν συμπολιτῶν του.

Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τῆς καὶ ἄλλως ἐπιζήλου οἰκογενειακῆς περγαμηνῆς, ἣν φέρει ἡ δεσποινὶς Κανακάρη, ἔχει καὶ ἄλλους φυσικοὺς καὶ ἐπικτήτους τίτλους τιμῆς, τὴν μεγάλην της μόρφωσιν, τὸ λεπτὸν της πνεῦμα, τὸ θέλγον τῆς συμπεριφορᾶς, τὸ γοητεῦον τοῦ ἤθους, τὸ γλυκὺ τῆς μορφῆς, τῆς φωνῆς τὸ μουσικόν.

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα ἐστόλισεν, ὁμολογουμένως, τὴν Αὐλὴν Αὐτῆς μὲ ἄνθος δένδρου καταγωγῆς εὐγενεστάτης, φέρον τὸ χρῶμα καὶ ὅλας τὰς ἀρετὰς τῆς ἀγνότητος, ἔτι δὲ τῆς μορφώσεως τὸ λεπτότερον ἄρωμα.

ΕΡΡΙΚΟΥ ΣΙΕΓΓΕΒΙΤΣ

QUO VADIS?

ΜΕΡΟΣ Α'—ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι

Ὁ Πετρώνιος ἐξύπνησε σχεδὸν περὶ τὴν μεσημβρίαν, πολὺ ἐξηντλημένος, ὡς συνήθως. Τὴν προηγουμένην εἰς τὸ ἀνάκτορον του Νέρωνος εἶχε μετάσχει συμποσίου... Ἀπό τινος ἡ ὑγεία του δὲν ἦτο τόσον καλὴ καὶ αἱ πρωιναὶ ἐγέρσεις του ἦσαν κοπιωδέστεραι. Ἀλλὰ πάντοτε τὸ πρωινὸν λουτρὸν καὶ μία καλὴ ἀνατριβὴ[1] ἐξωήρευον τὴν ῥάθυμον κυκλοφορίαν τοῦ αἵματός του καὶ ἀνεζωπύρουν τὰς δυνάμεις του, τόσον ὥστε ἐκ τοῦ Ἀλοιφείου — τοῦ τελευταίου διαμερίσματος τῶν λουτή-

Ὁ εὐγενὴς Ρωμαῖος Πετρώνιος.

ρων — ἐξήρχετο ὡς ἀνακαινισθείς, μὲ λάμποντας ὀφθαλμοὺς καὶ τόσον γοητευτικος, ὥστε ὁ ἴδιος ὁ Ὄθων δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἁμιλλᾶται μὲ αὐτόν. Δικαίως εἶχεν ἐπονομασθῇ «ὁ Βασιλεὺς τῆς κομψότητος».

Τὴν ἐπαύριον λοιπὸν τοῦ συμποσίου ἐκείνου, καθ' ὃ εἶχε συζητήσει μὲ τὸν Νέρωνα, μὲ τὸν Λουκιανόν, τὸν ποιητὴν καὶ μὲ τὸν φιλόσοφον Σενέκαν, τὸ ζήτημα ἂν ἡ γυνὴ ἔχῃ ψυχήν, ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ μιᾶς τραπέζης τῆς ἀνατριβῆς κεκαλυμμένης διὰ χιονώδους τάπητος ἐκ βυσσοῦ αἰγυπτιακοῦ καὶ δύο ρωμαλέοι βαλανεῖς[2] μὲ τὰς χεῖρας ἠλειμμένας δι' ἐλαίου ἀνέτριβον τοὺς μυῶνάς του. Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστοὺς ἐκεῖνος ἐπερίμενεν ἡ ἐκ τῆς θερμάστρας θαλπωρὴ μαζῆ μὲ τὴν ἐκ τῆς τριβῆς νὰ εἰσδύσουν μέσα του καὶ διώξουν τὴν νάρκην.

Ἐπὶ τέλους ἤνοιξε τὰ βλέφαρα καὶ ὡμίλησεν.

Ἠρώτησε περὶ τοῦ καιροῦ καὶ ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῶν πολυτίμων λίθων τοὺς ὁποίους ὁ κοσμηματοπώλης Ἰδομενεὺς εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ τοῦ φέρῃ. Τοῦ ἀπεκρίθησαν ὅτι ἦτο εὐδία, ὅτι ἐλαφρὰ αὔρα ἔπνεεν ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἄλπας καὶ ὅτι ὁ κοσμηματοπώλης δὲν εἶχε φανῆ. Ὁ Πετρώνιος ἔκλεισε πάλιν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἡτοιμάζετο διὰ νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸ ἀναπαυτήριον, ὅταν ὁ ὀνοματοκλήτωρ ἔσυρε τὸ παραπέτασμα καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ἦλθεν ὁ Μάρκος Βινίκιος.

Ὁ Πετρώνιος διέταξε νὰ εἰσαγάγουν τὸν ἐπισκέπτην εἰς τὸ ἀναπαυτήριον, ὅπου μετ' ὀλίγον οἱ θεράποντες μετέφερον καὶ αὐτόν. Ὁ Βινίκιος ἦτο υἱὸς τῆς πρεσβυτέρας ἀδελφῆς του, ἥτις εἶχε νυμφευθῆ τὸν Μάρκον Βινίκιον, ὑπατικὸν τιτλοῦχον τῶν χρόνων τοῦ Τιβερίου. Ὁ νέος ὑπηρέτει τώρα ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Κορβούλωνα, ἐναντίον τῶν Πάρθων καὶ λήξαντος πλέον τοῦ πολέμου ἐπέστρεφεν εἰς Ρώμην. Ὁ Πετρώνιος ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν ἓν εἶδος ἰδιαζούσης στοργῆς, διότι ὁ Μάρκος ἦτο νέος μὲ εὐγενὲς παράστημα καὶ ἀθλητικὸν σῶμα, ἐγνώριζε δὲ ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἀκολασίας του, νὰ τηρῇ τὸ μέτρον ἐκεῖνο, ὅπερ ἰδιαζόντως ἐξετίμα ὁ Πετρώνιος.

— Χαῖρε, Πετρώνιε· εἶπεν ὁ νέος. Ὅλοι οἱ θεοὶ νὰ σὲ πληροῦν μὲ τὰ δῶρά των καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ ἡ Κύπρις.

— Καλῶς ἦλθες εἰς τὴν Ρώμην καὶ μετὰ τὸν πόλεμον γλυκεῖα νὰ σοῦ εἶναι ἡ ἀνάπαυσις· ἀπήντησεν ὁ Πετρώνιος ἐξάγων τὰς χεῖράς ἀπὸ τὰς πτυχὰς τῶν λεπτοϋφῶν περιχειρίδων του. Τί νέα ἀπὸ τοὺς Ἀρμενίους; Ὅταν ἦσουν εἰς τὴν Ἀσίαν ἔφθασες μέχρι τῆς Βιθυνίας;

Ὁ Πετρώνιος διάσημος νῦν διὰ τὰς θηλυπρεπεῖς κλίσεις του καὶ τὴν φιληδονίαν του, εἶχεν ἄλλοτε χρηματίσει διοικητὴς τῆς Βιθυνίας. Δραστήριος καὶ δίκαιος διοικητής. Ἀνεπόλει λοιπὸν εὐχαρίστως τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

— Μετέβην μέχρις Ἡρακλείας διὰ νὰ στρατολογήσω ἐνίσχυσιν διὰ τὸν Κορβούλωνα· ἀπήντησεν ὁ Βινίκιος καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ πολέμου.

Ἀλλ' ὁ Πετρώνιος ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁ νέος ἠναγκάσθη νὰ ἀλλάξῃ θέμα, ἐρωτῶν περὶ τῆς ὑγείας τοῦ θείου του.

Ὁ Πετρώνιος ἤνοιξε τὰ βλέφαρα.

Ἡ ὑγεία του;... Ὄχι καλή. Καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς ὁ Βινίκιος τοῦ ηὔχετο τὴν προστασίαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Κύπριδος, ὁ Πετρώνιος δὲν εἶχε καμμίαν πίστιν πρὸς τὸν Ἀσκληπιόν. Μήπως ἐγνώριζε κανεὶς ἀκριβῶς τίνος ἦτο υἱὸς ὁ Ἀσκληπιός; Τῆς Ἀρσινόης ἢ τῆς Κορωνίδος; Καὶ ὅταν τις ἀμφιβάλῃ περὶ τῆς μητρός, τί πρέπει νὰ ὑποθέσῃ περὶ πατρός; Τίς ἄλλως τε ἦτο βέβαιος ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ πατρός του;

Ὁ Πετρώνιος ἐμειδίασε καὶ ἐξηκολούθησεν·

— Ὅσον διὰ τὴν Κύπριδα, τὴν εὔνοιαν τῆς ὁποίας ἐπίσης μοῦ ηὐχήθης, ἴσως διὰ τὴν προστασίαν της εὐγνωμονῶ διὰ τὰ οἰδήματα αὐτὰ τῆς δεξιᾶς μου κνήμης, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπέφερον. Ἄλλως τε, μία καλὴ θεά, καὶ πιστεύω ὅτι καὶ σὺ θὰ θυσιάσῃς λευκὰς περιστερὰς εἰς τὸν βωμόν της...

— Ναί, ἀπήντησεν ὁ Βινίκιος, τὰ βέλη τῶν Πάρθων δὲν μὲ προσέβαλον, ἀλλ' ἐβλήθην ἀπὸ τὰ βέλη τοῦ ἔρωτος ἀπροόπτως, ὀλίγα στάδια μακρὰν τῶν πυλῶν τῆς πόλεως.

— Δι' ὄνομα τῶν γονυλεύκων Χαρίτων! Θὰ μοῦ διηγηθῇς τὸ γεγονός· εἶπεν ὁ Πετρώνιος. Ἂς περάσωμεν εἰς τὸ καλλυντήριον.

Ἀλλ' εἰς τὸ καλλυντήριον τὴν προσοχὴν τοῦ Βινικίου εἵλκυσαν αἱ θαυμάσιαι δοῦλαι τῆς ὑπηρεσίας. Δύο ἐξ αὐτῶν, αἰθιοπίδες, ἤρχισαν νὰ προστρίβουν ἐλαφρῶς μὲ ἀρώματα τῆς Ἀνατολῆς τὸ σῶμα τοῦ Πετρωνίου, ἄλλαι ἐκ Φρυγίας, ἱκανώταται περὶ τὴν τέχνην τῆς κομμώσεως, ἐκράτουν εἰς τὰς εὐλυγίστους χεῖράς των μεταλλικὰ κάτοπτρα ἐκ χάλυβος καὶ κτένας, δύο ἄλλαι, ἑλληνίδες κόραι ἐκ Κῷ, ἀνέμενον τὴν σειράν των διὰ νὰ κοσμήσωσι μὲ ἀγαλματώδεις πτυχὰς τὴν τήβενον τοῦ αὐθέντου των.

— Πρὸς Διὸς τοῦ νεφεληγερέτου! εἶπεν ὁ Μάρκος Βινίκιος. Τί ἐκλεκτὴ συλλογή! Ὡραιότερα σώματα δὲν θὰ εὕρισκέ τις οὔτε εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Χαλκοπώγωνος.

Ὁ Πετρώνιος ἀπήντησεν ἐλευθέρως·

— Εἶσαι συγγενής μου καὶ δὲν εἶμαι οὔτε ἐγωιστὴς ὡς ὁ Βάρσος, οὔτε αὐστηρὸς ὡς ὁ Αὖλος Πλαύτιος.

Ὁ Βινίκιος ἐγείρων ζωηρῶς τὴν κεφαλὴν ἠρώτησε·

— Πῶς σοῦ ἦλθεν ὁ Αὖλος Πλαύτιος; Γνωρίζεις ὅτι τραυματισθεὶς εἰς τὸν καρπόν, παρὰ τὰς πύλας τῆς πόλεως, ἔμεινα δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸν οἶκόν του· ἐκεῖ εἷς ἐκ τῶν δούλων του, ὁ ἰατρός, Μερίων, μὲ ἐθεράπευσεν. Ἀκριβῶς περὶ αὐτοῦ θὰ σοῦ ὁμιλοῦν.

— Ἀληθῶς; Μήπως τυχὸν σ' ἐτρέλλανε ἡ Πομπωνία; Σὲ οἰκτείρω τότε· γραῖα καὶ ἐνάρετος! Ἀξιολύπητον!

— Ὄχι ἡ Πομπωνία, φεῦ!

— Καὶ ποία λοιπόν;

— Ἂν τὸ ἐγνώριζα...! Μὰ οὔτε τὸ ὄνομά της γνωρίζω ὡρισμένως: Λιγύα; Καλλίνα; Ἐκεῖ τὴν ὀνομάζουν Λιγύαν διότι κατάγεται ἐκ τῆς χώρας τῶν Λιγύων καὶ τὸ βαρβαρικὸν ὄνομά της εἶναι Καλλίνα. Ἕνα περίεργον σπῆτι αὐτὸ τοῦ Πλαυτίου. Πλῆρες κόσμου καὶ ὅμως σιωπηλὸν ὅπως τὸ ἀλσύλλιον τοῦ Σουβιακοῦ. Ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἠγνόουν ὅτι κατῴκει ἐκεῖ μία θεά. Ἀλλὰ μίαν πρωίαν τὴν εἶδον νὰ λούεται εἰς μίαν δεξαμενήν, ὑπὸ τὰ δένδρα. Καὶ σοῦ ὁρκίζομαι εἰς τὸν ἀφρὸν ἐξ οὗ ἀνέδυσεν ἡ Ἀφροδίτη, αἱ ἀκτῖνες τῆς αὐγῆς διεπέρων τὸ σῶμά της. Ἐφανταζόμην ὅτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλων θὰ τὴν διέλυεν ἐνώπιόν μου, ὅπως διαλύει τὸ λυκαυγές. Τὴν ἐπανεῖδον δίς, καὶ ἔκτοτε ἔχασα τὴν ἡσυχίαν· δὲν γνωρίζω ἄλλας ἐπιθυμίας πλέον. Δὲν μὲ ἐνδια-

Ἡ Λιγύα, ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Λιγύων.

φέρει πλέον ἡ πόλις. Δὲν θέλω πλέον οὔτε γυναῖκας, οὔτε χρυσόν, οὔτε ὀρείχαλκον τῆς Κορίνθου, οὔτε ἤλεκτρον, οὔτε μάργαρον, οὔτε οἶνον, οὔτε συμπόσια. Θέλω μόνην τὴν Λιγύαν. Πετρώνιε, ἡ ψυχή μου πετᾷ πρὸς αὐτήν, καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν τὴν ἐπιθυμῶ.

— Ἂν εἶναι δούλη ἀγόρασέ την.

— Δὲν εἶνε δούλη.

— Τί εἶνε λοιπόν; Καμμία ἀπὸ τὰς ἀπελευθέρους τοῦ Πλαυτίου;

— Ἀφοῦ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ δούλη, δὲν εἶναι καὶ ἀπελεύθερος.

— Τότε;

— Δὲν ξεύρω. Κόρη τοῦ βασιλέως...

— Μὲ περιπαίζεις, Βινίκιε.

— Δὲν εἶναι πολὺ ἐκτενὴς ἡ ἱστορία. Ἐγνώρισες ἴσως τὸν Βάνιον, τὸν βασιλέα τῶν Σουηβῶν, ὅστις ἐκδιωχθεὶς ἐκ τῆς χώρας του, κατῴκησε μακρὸν ἐν Ρώμῃ, ὅπου ἔγινε διάσημος διὰ τὴν τύχην του εἰς τὸ παιγνίδιον τῶν ὀσταρίων καὶ διὰ τὴν δεξιότητά του περὶ τὸ ὁδηγεῖν ἅρμα. Ὁ Δροῦσος τὸν ἀποκατέστησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου του. Ὁ Βάνιος διῴκησε κατ' ἀρχὰς συνετῶς καὶ ἐπεχείρησεν αἰσίους πολέμους. Ἀργότερον ὅμως ἤρχισε νὰ σπαράζῃ ἀχαλίνωτος ὄχι μόνον τοὺς γείτονάς του ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ὑπηκόους του.... Ἕως ὅτου ὁ Βάγγιος καὶ ὁ Σίδος, οἱ ἀνεψιοί του, υἱοὶ τοῦ Βιμπιλίου, βασιλέως τῶν Ἑρμανδούρων συνησπίσθησαν καὶ τὸν ἔκαμαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ρώμην διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην του εἰς τὰ ὀστάρια.

— Ἐνθυμοῦμαι· ἐπὶ Κλαυδίου. Δὲν εἶναι μεμακρυσμένη ἐποχή.

— Ναί... Ὁ πόλεμος ἐξερράγη, Ὁ Βάνιος ἐκάλεσεν εἰς βοήθειάν του τοὺς Ὑαζίγγας, ἐνῷ οἱ προσφιλεῖς του ἀνεψιοὶ διήγειραν τοὺς Λίγυας. Ὁ Κλαύδιος δὲν ἐπεθύμει νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰς ἔριδας τῶν Βαρβάρων. Ἔγραψεν ἐν τούτοις πρὸς τὸν Ἀτέλιον Χιστέριον, ἀρχηγὸν τοῦ λεγεῶνος τοῦ Δουνάβεως, νὰ ἐπαγρυπνῇ συντόνως ἐπὶ τῶν διαφόρων φάσεων τοῦ πολέμου καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ νὰ διαταραχθῇ ἡ τάξις παρ' ἡμῖν. Ὁ Χιστέριος ἀπῄτησε τότε παρὰ τῶν Λιγύων νὰ ὑποσχεθῶσιν ὅτι δὲν θὰ ὑπερβῶσι τὴν μεθόριον. Ὄχι δὲ μόνον συνεμορφώθησαν οὗτοι ἀλλ' ἔδωκαν καὶ ὁμήρους, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ ἀρχηγοῦ των. Δὲν ἀγνοεῖς ὅτι ἐν ὥρᾳ πολέμου οἱ βάρβαροι σύρουσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ γυναικόπαιδά των... Ἡ Λιγύα μου λοιπὸν εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀρχηγοῦ τούτου.

— Πῶς τὰ γνωρίζεις ὅλα αὐτά;

— Ὁ Αὖλος Πλαύτιος, ὁ ἴδιος μοῦ τὰ διηγήθη. Οἱ Λίγυες τῇ ἀληθείᾳ δὲν ὑπερέβησαν τὴν μεθόριον. Ἀλλ' οἱ βάρβαροι ἐνσκήπτουν καὶ παρέρχονται ὡς ἡ θύελλα. Οὕτω ἐξηφανίσθησαν καὶ οἱ Λίγυες μὲ τὰς στολισμένας διὰ κεράτων ἀγρίων βοῶν κεφαλάς. Προσέβαλον τοὺς Σουηβοὺς τοῦ Βανίου καὶ τοὺς Ὑαζύγγας, ἀλλ' ὁ βασιλεύς των ἀπωλέσθη. Καὶ ἀπεχώρησαν μετὰ τῶν λαφύρων των ἐνῷ οἱ ὅμηροί των ἔμειναν εἰς χεῖρας τοῦ Χιστερίου. Μετ' ὀλίγον ἡ μήτηρ ἀπέθανε καὶ διὰ ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ τέκνου ὁ Χιστέριος τὸ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Διοικητὴν πάσης τῆς Γερμανίας Πομπώνιον, ὁ ὁποῖος περαιωθέντος τοῦ πρὸς τοὺς Γάττας πολέμου ἐπανῆλθεν εἰς Ρώμην, ὅπου ὁ Κλαύδιος τοῦ ἐπέτρεψε τὰς τιμὰς τοῦ θριάμβου. Ἠκολούθησε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ παιδίσκη τὸ ἅρμα τοῦ νικητοῦ, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἱεροτελεστίαν ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ ὡς αἰχμαλώτους τοὺς ὁμήρους καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ ὁ Πομπώνιος τὴν κόρην, τὴν ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν ἀδελφήν του Πομπωνίαν Γραικίναν, σύζυγον τοῦ Πλαυτίου. Εἰς τὸν οἶκον αὐτὸν ὅπου τὸ πᾶν εἶναι ἐνάρετον ἀπὸ τῶν αὐθεντῶν μέχρι τοῦ κατοικιδίου πτηνοῦ, ἀνεπτύχθη ἐπίσης ἐν ἀρετῇ, ὅσον ἡ ἰδία ἡ Γραικίνα καὶ τόσον ὡραία ὥστε ἐνώπιόν της ἡ Ποππαία θὰ ἦτο ὡς φθινοπωρινὸν σῦκον πλησίον μήλου τῶν Ἑσπερίδων.

— Καὶ ἔπειτα;

— Σοῦ τὸ ἐπαναλαμβάνω: Ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν εἶδα τὸ φῶς νὰ διαπερᾷ τὸ σῶμά της εἶμαι ἐρωτευμένος μαζῆ της.

[Ἕπεται συνέχεια]

1 Ἀνατριβὴν ὠνόμαζον τὸ μασσάζ.

2 Οἱ ἄνθρωποι τῶν λουτήρων, τοῦ βαλανείου.

ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠ' ΟΛΑ

"ΣΩΣΟΝ, ΚΥΡΙΕ, ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΣΟΥ"

Ἡ 14 Σεπτεμβρίου ἑωρτάσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐν μεγαλοπρεπείᾳ καὶ κατανύξει. Εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ Σταυροῦ, τοῦ συμβόλου τῆς Πίστεως, ἐφ' οὗ ἐξέπνευσεν ὁ Σωτήρ.

Πῶς ἀνευρέθη ὁ Σταυρός; Περὶ τὰ μέσα τῆς τρίτης δεκαετηρίδος τοῦ τετάρτου αἰῶνος μετὰ Χριστόν, ἐν ἔτει 326, καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ χριστιανικωτάτου Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ εὐσεβής, ἡ μακαρία Αὐγοῦστα Ἑλένη διακαιομένη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἱδρύσῃ μεγαλοπρεπέστατον ναὸν ἐπὶ τοῦ τόπου ἐφ' οὗ ἡ Ζωὴ ἐν τῷ τάφῳ κατετέθη καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνεστηλώθησαν ἡ Ἀγάπη καὶ ἡ Ἰσότης ἐν τῷ κόσμῳ, μετέβη εἰς τοὺς Ἁγίους τόπους καὶ ἐπισκεφθεῖσα τὸν τότε ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων Μακάριον ἐξέφρασεν αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ταύτην, παρακαλέσασα ἅμα ὅπως ἀπὸ κοινοῦ ἐργαζόμενοι ἐπιτύχωσι τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ τιμίου ξύλου καὶ τοῦ θεοδέγμονος τάφου τοῦ Κυρίου

Μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὁπότε θρησκεία ἐπίσημος τοῦ ἀπεράντου Ρωμαϊκοῦ κράτους ἀνεκηρύχθη ἡ Χριστιανική, οἱ ἐθνικοὶ κατακτηταὶ τῆς Παλαιστινείου γῆς θέλοντες νὰ ἐξαλείψωσι πᾶν ἱερὸν λείψανον τῆς θειοτάτης ἐκείνης τραγῳδίας, τὸν μὲν Πανάγιον τάφον ἐκάλυψαν συσσωρεύσαντες ἐπ' αὐτοῦ ξύλα καὶ ἰλὺν πρόσφορον εἰς βλάστησιν, τὸν δὲ Τίμιον Σταυρὸν ἔχωσαν ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ σπηλαίου, τὸ ὁποῖον κατ' ἄλλους μὲν ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐν ᾧ ἐρρίπτοντο τὰ ὀστᾶ τῶν σταυρουμένων κακούργων, κατ' ἄλλους δὲ ἦτο τὸ σπήλαιον, ἐν τῷ ὁποίῳ σύννους καὶ περίφροντις ἐκάθισεν ὁ Λυτρωτὴς στιγμάς τινας πρὸ τῆς σταυρώσεώς του. Διὸ καὶ «σπήλαιον τῆς ἀγωνίας» ἐκλήθη. Ὑπεράνω τῶν ἁγιωτάτων τούτων τόπων ἵδρυσαν οἱ ἐθνικοί, πρὸς ὄνειδος τῶν Χριστιανῶν, μεγαλοπρεπῆ ναὸν τῆς Ἀφροδίτης.

Ἡ Ἁγία Ἑλένη ἰδοῦσα τὸν ναὸν ἐκεῖνον διέταξε πάραυτα νὰ καταδαφισθῇ ἐκ θεμελίων, καὶ νὰ καθαρισθῇ ὁ πέριξ χῶρος

Εὐθὺς μετὰ τοῦτο ἡ Ἁγία Ἑλένη διέταξε τὴν ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν πρὸς εὕρεσιν τοῦ Τιμίου Ξύλου. Ἡ Ἁγία Ἑλένη εὑρέθη πρὸ ἀνυπερβλήτων ἐμποδίων. Πολλοὶ τῶν αὐτοχθόνων Ἰουδαίων εἶχον ἀμυδράς τινας ἐκ παραδόσεως πληροφορίας περὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ εὑρίσκετο ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' οὗτοι εἰς οὐδεμίαν προέβησαν ἐξομολόγησιν. Αἱ προσπάθειαι τῆς Βασιλομήτορος ἐπετείνοντο σὺν τῷ χρόνῳ, ἀλλ' εἰς μάτην. Πρὸ τοιούτων ἀποτυχιῶν εὑρεθεῖσα ἡ Ἁγία ἤρχισε νὰ ἀδημονῇ. Δὲν ἀπελπίσθη ὅμως, οὔτε κατέπαυσε τὰς ἐρεύνας της. Ἐκ τῆς δυσχερείας ταύτης προσεφέρθη νὰ τὴν ἐξαγάγῃ δεκαοκταέτις ἑβραία κόρη, ἥτις ἐκ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἐγνώριζεν ἀκριβῶς τὸν τόπον. Φοβηθεῖσα ἡ κόρη τὴν μῆνιν τῆς μητρός της ἐζήτησε πρῶτον παρὰ τῆς Βασιλομήτορος ἀσφάλειαν ζωῆς, καθότι τὸ μιαρὸν γραΐδιον ἠπείλει αὐτὴν ἐν ᾗ περιπτώσει ἔδιδε πληροφορίας περὶ τοῦ τόπου.

Ἡ Ἁγία Ἑλένη διεβεβαίωσε τὴν κόρην ὅτι οὐδένα κίνδυνον διατρέχει, ἐζήτησε δὲ παρ' αὐτῆς νὰ τῇ ὑποδείξῃ τὸ ζητούμενον μέρος. Ἡ κόρη ἀμέσως συνεμορφώθη μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἁγίας καὶ ὑπέδειξε τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ἐγνώριζεν ἐκ τοῦ φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐφύετο ἄνωθεν τοῦ Σταυροῦ καὶ τὸ ὁποῖον ἀνέδιδε γλυκυτάτην εὐωδίαν, ὠνομάσθη δὲ ἔκτοτε Βασιλικὸς ἢ Βασιλικὸν χόρτον. Ἀνασκάψαντες ὅμως τὸ μέρος εὗρον ἀντὶ ἑνὸς τρεῖς σταυρούς. Οἱ δύο ἦσαν οἱ τῶν συσταυρωθέντων κακούργων. Ἐγεννήθη ἐντεῦθεν ζήτημα τίς τῶν τριῶν Σταυρῶν ἦτο ὁ τοῦ Ἰησοῦ, ἀνεγνωρίσθη δὲ οὗτος ἐκ τριῶν σημείων, μὴ ἐπιδεχομένων ἀμφισβήτησιν. Πρῶτον ὑπεράνω τῶν δύο σταυρῶν τῶν λῃστῶν ἐφύετο τοῦ αὐτοῦ γένους φυτὸν οὐδεμίαν ἀναδίδον εὐωδίαν. Δεύτερον λέγεται ὅτι ἡ Ἑλένη ἀνεγνώρισε τοῦτον ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἥτις διηρμήνευε τὴν αἰτίαν τοῦ Θανάτου. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως γεγονὸς ἦτο ὅτι οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι σταυροὶ ἐτέθησαν ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τοῦ σώματος πασχούσης γυναικός, ὁπότε οἱ μὲν δύο οὐδὲν ἐπὶ τῆς ὑγείας της ἔφερον ἀποτέλεσμα, ἐν ᾧ ὁ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ὑγείαν.

Τὸν βασιλικὸν ἐκεῖνον πολλάκις ἀπέκοπτον οἱ Ἰουδαῖοι θέλοντες νὰ ἐξαλείψωσι πᾶσαν δυνατὴν ὑπόνοιαν παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς. Ἀλλὰ τὸ φυτὸν ἀποκοπτόμενον ἀνέθαλλεν αὖθις ζωηρότερον καὶ ἀμφιλαφέστερον, ὡς ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ ὁ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων Δοσίθεος ἐν τῇ Δωδεκαβίβλῳ. Μετὰ τοῦ Σταυροῦ εὑρέθησαν καὶ οἱ ἧλοι ἐκεῖνοι δι' ὧν προσηλώθη ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας. Ἔξαλλος ἡ Βασιλομήτωρ ἐκ χαρᾶς ἀποκόπτει μέρος τοῦ τιμίου ξύλου καὶ ἀποστέλλει εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῶν ἥλων, ὧν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἕνα μὲν ἐνέπηξεν ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας αὐτοῦ, ἄλλον δὲ ἐπὶ τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου του.

Τῇ διαταγῇ τῆς Βασιλομήτορος ἤρχισαν πάραυτα ἐπὶ τοῦ τόπου ἐκείνου αἱ ἐργασίαι πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ λαμπροτάτου καὶ περικαλεστάτου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ σῳζομένου μέχρι σήμερον.

Μετὰ πάροδον τριῶν ἑκατονταετηρίδων ὁ τίμιος Σταυρὸς ἀπήχθη ὑπὸ τοῦ κατακτήσαντος τότε τὴν Παλαιστίνην Χοσρόου βασιλέως τῶν Περσῶν, ἐπανεκτήθη ὅμως καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείου, ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα παρέδωκε τὸν Σταυρὸν εἰς τὸν Πατριάρχην Ζαχαρίαν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Γολγοθᾶ ὕψωσε τὸ τίμιον ξύλον δείξας αὐτὸ πρὸς τὸν λαὸν τὸν ψάλλοντα τότε ἐν κατανύξει: «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου».

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔλαβε χώραν τὴν 14 Σιπτεμβρίου τοῦ 629 μ. Χ. Ἔκτοτε τὸ Τίμιον Ξύλον ὑπέστη πολλὰς ἀλληλοδιαδόχως ἁρπαγάς, τέλος δὲ κατατμηθὲν εἰς τεμάχια διεσκορπίσθη καὶ ἐξηφανίσθη.

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΑΓΙΟΣ

Ὑπῆρξε λοιπὸν καὶ ἠθοποιὸς ὁ ὁποῖος ἔγινεν ἅγιος. Ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἦτο ἐν πλήρει διωγμῷ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔθυεν εἰς τοὺς βωμοὺς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἥρας καὶ ἐσφαγίαζε τοὺς Χριστιανοὺς περιπαίζων καὶ χλευάζων τὴν θρησκείαν των.

Ἤκμαζε τότε ὁ ἠθοποιὸς Πορφύριος. Μίαν ἡμέραν ἡ Αὐλὴ ἦγεν ἑορτὴν ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ ὁ Πορφύριος ἐκλήθη νὰ παίξῃ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Ὡς ἔργον ἐξελέγη μία αὐτοσχέδιος, προφανῶς, κωμῳδία διακωμῳδοῦσα τὸ μυστήριον τῆς βαπτίσεως.

Ἡ παράστασις ἤρχισε καὶ προσήχθη μέγα βυτίον πλῆρες ὕδατος ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ κατεδύετο ὁ πρωταγωνιστὴς Πορφύριος, ὅστις ἔπαιζε τὸν ρόλον τοῦ κατηχουμένου. Πράγματι κατεδύθη ἐντὸς τοῦ ὕδατος ὁ ἠθοποιός, ἀλλ' αἴφνης θεία ἔμπνευσις τοῦ ἐπῆλθε.

— Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Πορφύριος, ἀνακράζει, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, Ἀμήν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκρήγνυται εἰς γέλωτας νομίζων ὅτι συνεχίζετο τὸ ἔργον, ἀλλ' ὁ νεοφώτιστος, κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικον βιβλίον, «ἀναδὺς καὶ ἀναδυσάμενος λευκὰ ἱμάτια καὶ ἑαυτὸν Χριστιανὸν ὁμολογήσας ξίφει τὴν κεφαλὴν τέμνεται».

Καὶ ἡ μὲν Ἐκκλησία ἔταξε τὸν μάρτυρα εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἁγίων ὁρίσασα τὴν μνήμην του τὴν 16 Σεπτεμβρίου, σωτηρίῳ δ' ἔτει 1905 μ. Χ. ὁ «Σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων Ἠθοποιῶν» ἀνεκήρυξεν αὐτὸν προστάτην του καὶ ὁ ἠθοποιὸς κ. Γ. Χρυσάφης, ἐπειδὴ ἡ μνήμη του λειτουργεῖται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μετ' ἄλλων μαρτύρων συλλήβδην, συνέταξεν εἰδικὸν τροπάριον ὅπερ θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον πρὸς ἐπικύρωσιν.

Ἔπρεπεν ὅμως νὰ εὑρεθῇ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Πορφυρίου. Ὁ ἠθοποιὸς κ. Γ. Χρυσάφης, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ἐμβριθὴς ἀρχαιολόγος, χρηματίσας μάλιστα εὐδοκίμως καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου ἐνεθυμεῖτο ὅτι κάποτε εἶχεν ἀνακαλύψει εἰκόνα τοῦ συντεχνίτου του εἰς τὸ χωρίον Καλύβια τοῦ Κουβαρᾶ. Μία ἀποστολὴ διωργανώθη ἀμέσως ἐκ τοῦ προέδρου τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων ἠθοποιῶν κ. Ν. Λάσκαρη καὶ ἄλλων μελῶν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησε κληθεὶς καὶ

συνεργάτης τῆς «Εἰκονογραφημένης» μετά φωτογραφικῆς μηχανῆς καί ἔπειτα ἀπό τετράωρον ***καροδρομικήν ἐξερεύνησιν*** ἀνά τήν Νοτιοδυτικήν ἐσχατιάν τῆς Λαυρεωτικῆς ἀνευρέθη ἡ εἰκών τοῦ Ἁγίου ἐντός τῆς παρά τά Καλύβια Κουβαρᾶ Βυζαντινῆς μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν.

Εἰκονίζεται ὁ Ἅγιος Πορφύριος, οὐχί μὲ ὁπλίτου στολήν, οὐδὲ μὲ Ἱεράρχου ἄμφια, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν Ἁγίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Φαίνεται πρῶτον νεαρώτατος, διότι ἔχει ἐξυρισμένον τὸν μύστακα, πιθανῶς ὡς..... ἠθοποιός, φέρει δὲ περίεργον ἀμφίεσιν τῆς ὁποίας κυριαρχεῖ ἡ λεγομένη ***μάλλια,*** τό μέχρι πρό τινος ἀταραίτητον ἐφόδιον παντὸς ἠθοποιοῦ.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἡ τύχη ἐφθόνησε τὴν σκηνήν. Μετά τὸν Ταμάνιο ἡ Καλλιτεχνία θρηνεῖ τὸν Ἀποστόλου.

Μετά τὸν ἄτερόχον δραματικὸν ὑψίφρονον ἡ σκηνή χάνει τὸν γλυκὺν καὶ περιπαθῆ τραγουδιστὴν τῆς «Μποὲμ» τῆς «Μανὸν» καὶ τοῦ «Ριγολέττου»», καὶ πρὸ πάντων τοῦ «Βερθέρου».

Εἶνε πολὺ γνωστὸς ἐν Ἀθήναις, καὶ αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τῆς τελευταίας διαβάσεώς του λίαν πρόσφατοι, ὥστε νὰ μὴ χρειάζεται εὐρυτέρα ἀνάλυσις περὶ τοῦ ταλάντου καὶ τῆς τέχνης τοῦ Ἰωάννου Ἀποστόλου, ὅστις ἐνωρὶς ἀπὸ τῶν κλασικῶν θεάτρων τῆς Ἰταλίας ἐκέρδισε τὴν παγκόσμιον φήμην.

Ὑπάρχουν ἐπίσης πολλοί, ἐνθυμούμενοι ἀκόμη τὸν γλυκὺν τραγουδιστὴν τῶν Ἀθηναϊκῶν συνοικιῶν, τὸν ἑξέχοντα μαθητὴν τοῦ ἀειμνή-

μνήστου Κατακουζηνοῦ, τὸν πρῶτον πρωταγωνιστὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ μελοδράματος ὁ «Ὑποψήφιος Βουλευτής».

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἀποστόλου εἰς τὴν εὐεργετικὴν παράστασιν τῆς ὀξυφώνου Μποταρέλλι εἰς τὸν θίασον Λάνδη ἐν Φαλήρῳ ἔρριψε τὸ σπέρμα τῆς ἰδέας πρὸς καταρτισμὸν Ἑλληνικοῦ Μελοδράματος. Καὶ εἰργάσθησαν ὅλοι τότε διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ διὰ νὰ παρουσιάσουν μετὰ ἓν ἔτος ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ ἁρμονικὸν σύνολον μελοδραματικοῦ θιάσου, ὅστις ἔπαιξε τὸ πρῶτον ὁλόκληρον τὸν «Ὑποψήφιον Βουλευτήν».

Ὁ Ἀποστόλου ἦτο καὶ εἰς τάς τρεῖς ἀνασυστάσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Μελοδράματος μέχρις οὗ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐξ ἐπικερδοῦς περιοδείας ἐν Ρουμανίᾳ ἀνεχώρησε κατ' εὐθεῖαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὸ Μιλᾶνον χάριν εὐρυτέρων σπουδῶν.

Ὁ διδάσκαλός του, ἀκούσας τὴν φωνήν του, τὸν ἐδίδαξε δωρεάν, μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ ἔχῃ ποσοστὰ ἐπὶ τῶν πρώτων μελλόντων κερδῶν του. Ἕλληνες ὁμογενεῖς, ἐν οἷς ὁ Καραβίας τῆς Ὀδησσοῦ, τὸν ὑπεστήριξαν ὑλικῶς. Καὶ ἡ ἐκτίμησις τοῦ Σοντζόνιο τὸν ἔφερε σιγὰ σιγὰ μέχρι τῶν μεγαλειτέρων θεάτρων τῆς Ἰταλίας.

Ἐφάμιλλος τοῦ Ἰταλοῦ Δὲ Λουτσία ὁ Ἀποστόλου ἔλαβε τὸ χρῖσμα τῆς «Celebrità» εἰς τὸ Σάν-Κάρλο τῆς Νεαπόλεως.

Ἔκτοτε ἔπαιξε μὲ ἀμοιβὰς μεγάλας εἰς τὰ μεγαλείτερα θέατρα τῆς Ἰταλίας, ἐνθουσίασεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὸ ὄνομά του κατέλαβε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν λυρικῶν καλλιτεχνῶν.

Μετὰ τὸν Ταμάνιο ἔπαιζε τοὺς «Μεδίκους» εἰς τοὺς ὁποίους διέπρεψε διὰ τὴν γλυκεῖαν φωνήν του. Ἐπίσης ἐν Ὀδησσῷ ἦρε θριάμβους εἰς τὸ χειμερινὸν θέατρον.

Ἡ ἄτακτος ζωή, τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του διῆγεν, αἱ καταχρήσεις καὶ αἱ συγκινήσεις συνετέλεσαν, ὥστε νὰ πάθῃ ἐκ χρονίου καρδιακοῦ νοσήματος, τὸ ὁποῖον παρημέλησε νὰ θεραπεύσῃ ἢ νὰ μετριάσῃ διὰ τῆς διαίτης.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἀποστόλου, φωνῆς σπανίας καὶ τέχνης ἀρίστης, ἀποτελεῖ ἀπώλειαν καὶ διὰ τὸ λυρικὸν θέατρον ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐν τοῖς σπαργάνοις Ἑλληνικὴν μουσικήν.

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου ἑωρτάσθη πανηγυρικῶς ἐν Βελιγραδίῳ ἡ ἐνηλικίωσις τοῦ Διαδόχου τῆς Σερβίας. Ὅπως χαιρετίσωσι τὸν μέλλοντα Βασιλέα μετέβησαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Σερβικοῦ

Ὁ διάδοχος τοῦ Σερβικοῦ θρόνου Γεώργιος καὶ ὁ ἀδελφός του πρίγκηψ Ἀλέξανδρος μὲ στολὴν ὑπαξιωματικῶν τοῦ Πεζικοῦ.

Κράτους πλεῖστοι ἀπεσταλμένοι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἐκ τῆς Βουλγαρίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Τουρκίᾳ Σέρβων.

Οἱ ἐχθροὶ τῆς Δυναστείας κατέβαλον πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐλαττώσουν τὴν σημασίαν τῆς τοιαύτης ἐκδηλώσεως τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ, ἀλλ' αὕτη ὑπῆρξε ζωηροτάτη καὶ καταφανής. Πρῶτος συνεχάρη τὸν βασιλέα Πέτρον ὁ πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας.

Τὰ συγχαρητήρια τοῦ κ. Λουμπὲ συνεκίνησαν τὸν βασιλέα Πέτρον ἰδιαιτέρως, διότι αἰσθάνεται ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, καθ' ὅσον εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸ 1870 ἐπολέμησεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τῆς Γερμανίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΙΤΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ἓν ἔτος περίπου συνεπληρώθη ἀπὸ τοῦ θανάτου του. Νεαρώτατος, μόλις εἰκοσιτριῶν ἐτῶν, ὁ σπάνιος φίλος, ὁ ἀνεκτίμητος υἱός,

ἀνηρπάγη ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν γονέων του, ὑποκύψας εἰς ὄπουλον νόσον.

Ἡ «Εἰκονογραφημένη» ἐπιτελεῖ σήμερον εὐλαβὲς καθῆκον πρὸς τὴν

μνήμην τοῦ ἀλησμονήτου φίλου της δημοσιεύουσα ἐπιμνημοσύνως τὴν εἰκόνα του καὶ σπεύδει νὰ μοιρασθῇ μὲ τὴν εὐγενῆ οἰκογένειαν τῆς Σερίφου τὴν βαθείαν ὀδύνην της.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΘΕΩΡΙΑ

Ὁ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Χάρβαρδ καθηγητὴς τῆς Ἀστρονομίας κ. Pickering, εἷς ἐκ τῶν συγχρόνων σοφῶν, ἐπισκεφθεὶς πρό τινος τὰς νήσους Hawaii ἀνεκοίνωσεν ἐν διαλέξει του, ἣν ἔκαμεν ἐν Χονολουλοῦ, ὅτι καθ' ἃ ἐπισταμένως παρετήρησε, τὰ ἐπὶ τῶν νήσων τούτων ἠφαίστεια Mauna, Loa καὶ Kilanea, ἀληθῆ βάραθρα, ὁμοιάζουσι καταπληκτικῶς πρὸς τὰ τῆς Σελήνης. Ὁ σοφὸς ἐκ τῶν παρατηρήσεών του τούτων λαβὼν ἀφορμὴν δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναπτύξῃ νέαν θεωρίαν, καθ' ἣν ἀφοῦ ἀπεσπάσθη ἐκ τῆς Γῆς ὁ ὄγκος τῆς Σελήνης, τὸ ἐναπομείναν χάσμα ἐσχημάτισε τὸν βυθὸν τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΑΜΑΝΙΟ

Περὶ τὰ ὀκτὼ ἑκατομμύρια Ἰταλικῶν λιρῶν ἀφῆκε περιουσίαν ὁ μέγας καλλιτέχνης Ταμάνιο. Ἐκ τούτων ἑπτὰ ἑκατομμύρια κατέλιπεν εἰς τὴν ἔγγαμον θυγατέρα του Μαργαρίταν Ταλαμόνε, ἀνὰ δέκα δὲ χιλιάδας φράγκων εἰς δύω φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα ἐν Τουρίνῳ. Καὶ οὐδὲ πεντάραν εἰς μουσικὰ ἢ καλλιτεχνικὰ ἱδρύματα.

ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΟΥ ΑΡΝΙΩΤΗ.—Ἡ θηριοδαμάστρια Σούζυ Οὐίλσον. Ἡ φωτογραφία ἐλήφθη ὑπὸ συντάκτου τῆς Εἰκονογραφημένης ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΣΑΣ

Πόσον ὀχληρὰ ἡ πityρίασις, ἡ καταστρέφουσα ὄχι μόνον τὸ τρίχωμα ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνδύματα ἀπόμη!

Μία καλὴ συνταγὴ ἀντ' αὐτῆς εἶναι ἡ ἑξῆς:

Soufre precipité	15.0
Huile de ricin	50.0
Baume de cacao	20.0
Baume de Perou	4.0

Ἐπαλείφετε προϊὼν καὶ ἑσπέραν τὴν κεφαλὴν ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἰσδύῃ ἡ ἀλοιφὴ διὰ μέσου τῶν τριχῶν μέχρι τῆς ἐπιδερμίδος.

Δρ ΑΘ. ΤΡΑΧΥΛΗΣ
Δερματολόγος

ΤΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

1 Σεπτεμβρίου = 362 π. Χ. Θάνατος τοῦ Ἐπαμεινώνδα ἐν Μαντινείᾳ.— 3 ἰδίου 1843. Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Συντάγματος ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος. — 6 ἰδίου 1897. Ὑπογραφὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει προκαταρκτικῆς συνθήκης μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον.—7 ἰδίου=356 π.Χ. Γέννησις τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. — 12 ἰδίου 1821. Πτῶσις τοῦ Σουλίου.— 14 ἰδίου = 629 μ. Χ. Ἡ ἀναστήλωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. — 18 ἰδίου 1834. Ἔκδοσις Β. Δ. περὶ μεταθέσεως εἰς Ἀθήνας τῆς πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου.— 19 ἰδίου=336 π. Χ. Δολοφονία τοῦ Φιλίππου ὑπ' ἐν διαδέχεται ὁ υἱός του Ἀλέξανδρος. — 21 ἰδίου = 323 π. Χ. Θάνατος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.— 24 ἰδίου 1824. Ὁ Ψαριανὸς ναύαρχος Νικόδημος πυρπολεῖ μεταξὺ Χίου καὶ Ἀγνουσῶν μίαν Τουρκικὴν κορβέτταν. — 25 ἰδίου 1863. Ὁ Καλλιγᾶς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνακοινώνει εἰς τὴν Συνέλευσιν ὅτι ἡ Ἀγγλία παραχωρεῖ ἡμῖν τὰς ἑπτὰ νήσους.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ ΤΟΥ κ. Γ. ΒΩΚΟΥ.—Ὁ Ὄθων δεικνύων εἰς τὴν Ἀμαλίαν ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τοὺς στόλους τῶν Δυνάμεων καταλαμβάνοντας τὸν Πειραιά. [Φωτογρ. ληφθεῖσα τὴν νύκτα μὲ Μαγνήσιον, κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραστάσεως

Ο ΧΡΥΣΟΣ ΤΗΣ ΑΛΑΣΚΑΣ

Εἰς δέκα καὶ πέντε ἑκατομμύρια δολλαρίων ἀνῆλθεν ἡ ἀξία τοῦ ἐκ τῶν χρυσωρυχείων τῆς Ἀλάσκας καὶ τοῦ Κλονδάϊκ ἐξαχθέντος ἐφέτος—μέχρι τοῦδε—χρυσοῦ, ὅστις κατετέθη ἐντὸς τοῦ ἐν Οὐασιγκτῶνι θησαυροφυλακίου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Ὑπολογίζουν ὅμως, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περουσινῆς ἀποδόσεως ὅτι μέχρις ὅτου λόγῳ τοῦ χειμῶνος διακοπῇ ἡ συγκοινωνία καὶ αἱ ἐργασίαι θὰ ἐξαχθῶσιν ἀκόμη περὶ τὰ ἑπτὰ ἕως ὀκτὼ ἑκατομ. δολλαρίων.

Ἐνῷ πέρυσι ὁ καθ' ὅλον τὸ θέρος ἐξαχθεὶς χρυσὸς ἀνῆλθεν εἰς 19,000,000 δολάρια.

*

Ὁ τυφλός.

— Κάμετε ἐλεημοσύνην, χριστιανοί, εἰς ἕνα τυφλόν, ὁ ὁποῖος ἔχει πολυμελῆ οἰκογένειαν.

Ὁ διαβάτης.

— Πόσα παιδιὰ ἔχεις, δυστυχισμένε;

— Πῶς νὰ τὸ ξέρω ποῦ ἔχω τόσα χρόνια τυφλός;

Η κ. ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ
Ἡ ὑπουδομένη εἰς τὴν Κατοχὴν τὴν Βασίλισσαν Ἀμαλίαν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΟΦΙΑΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Μία ἑλληνική παροιμία κατὰ μῆνα ἀπὸ τὴν θαυμασίαν συλλογὴν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Πολίτου.

« Τ' 'Αγιοῦ τ' ἀνάθουν' ἕνα κερὶ καὶ τοῦ δαιμόνου δύο».

Εἶναι καλὸν—ἑρμηνεύει ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς — νὰ κολακεύωμεν καὶ τοὺς φαύλους ἐνίοτε, ὡς ἄλλαι ἀντίστοιχοι παροιμίαι συμβουλεύουσιν. 'Αλλ' ἡ ἀνωτέρω συμβουλεύει μείζονας ἐνδείξεις τιμῆς νὰ ἀπονέμῃ τις εἰς τοὺς πονηρούς, διότι ἐπιφοβώτεροι ὄντες ἀνάγκη νὰ δυσωπῶνται

Περίεργον ὅτι καὶ οἱ Ἰταλοὶ καὶ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ρῶσσοι ἔχουν ὁμοίαν παροιμίαν.

Οἱ Ἰταλοὶ λέγουν: 'Ανάγκη νὰ ἀνάθῃς ἕνα κερὶ στὸν διάολο καὶ ἕνα στὸν Ἅγι' Ἀντώνη.

Οἱ Γάλλοι λέγουν: Ἕνα κερὶ στὸ Θεὸ κι' ἕνα στὸ διάολο.

Οἱ Γερμανοί: Ἕνα εἰς τὸν Θεὸ καὶ δυὸ στὸν διάολο.

Οἱ Ρῶσσοι: Στὸ Θεὸ κερὶ μὰ στὸν διάολο συδαύλιστρο.

ΑΠΟ ΤΟ ΓΚΙΟΥΛΙΣΤΑΝ ΤΟΥ ΣΑΑΔΗ

ΤΑ ΚΑΛΑ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

Εἶπα σὲ παληό μου φίλο:
—«Θὲς νὰ μάθῃς τὴν αἰτία,
ποῦ πειὰ ἀπόφασι τὸ πῆρα,
ὅπως πρὶν νὰ μὴν μιλῶ;
Γιατί μές στην ὁμιλία
δένεται καὶ σμίγει πάντα
τὸ κακὸ καὶ τὸ καλό·
μὰ τοῦ ἐχθροῦ τὸ μαῦρο μάτι
μόνο τὸ κακὸ κυττάζει
μὲ ματιὰ κακιὰ γιομάτη».

Κι' ἀπεκρίθηκεν ἐκεῖνος:
«'Αδελφέ μου, πειὸ καλὰ
ὁ κακὸς κακὸ νὰ βλέπῃ
καὶ γιὰ κεῖνο νὰ μιλᾷ.

Μπρὸς στῆς ἔχθρας τ' ἄγρια μάτια,
κι' ἡ ἀξία κι' ἡ τιμὴ
φαίνονται μεγάλα λάθη.
Κι' ὁ Σαάδης τριαντάφυλλο εἶναι,
μὰ οἱ μαῦροι λογισμοὶ
τῶν ἐχθρῶν του, τὸν θωροῦνε
τσουχτερὸ μονάχ' ἀγκάθι.

Ὁ ζηλιάρης, ἀποδίπλα
τίμιου ἀνθρώπου σὰν περνᾷ,
λὲς σὰν ἄτιμο καὶ ψεύτη
καὶ φονιὰ καταφρονᾷ!

Τοῦ Ἥλιου τοῦ ξανθοῦ τὴν ὄψι
μὲ τὴν λάμψι τὴν χρυσῆ,
τυφλοπόντικας δὲν βλέπει
—πῶς θὰ δῇ; — καθὼς ἐσύ!...».

ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΜΑΓΕΥΜΕΝΟ ΣΑΛΟΝΙ

Μὲ κομψότατον σαλονάκι, σαλονάκι ἀνθέων καὶ φυτῶν πολυτίμων καὶ σπανίων, ἐστολίσθη ἡ ὁδὸς Σταδίου. Εἶναι ἀληθινὸν θερμοκήπιον, μὲ τὰ ὡραιότερα ἄνθη, ἄνθη τῆς ὥρας, καὶ βαρύτιμα φυτά, λατάνιες, κέντιες, κορύφες, παντάνους, ἀνθούρια, φυλλόδενδρα, τσίπερους, χαμέροπας τὰ ὁποῖα μέσα εἰς τὴν ὑγρὰν ἐκείνην θαλπωρὴν ἀναπτύσσονται σφριγηλότατα καὶ ἀκμαῖα, ἀδελφωμένα εἰς ἁρμονικωτάτους συνδυασμοὺς χρωμάτων καὶ ἀρωμάτων.

Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν φιγουράρουν εἰς τὴν θαυμασίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ προθήκην του οἱ πρῶτοι πρῶτοι μενεξέδες, οἱ ὁποῖοι ἐπρόβαλαν δειλὰ δειλὰ μὲ τὴν πρώτην χειμερινὴν πνοὴν καὶ πολυτελεῖς ἀνθοδέσμαι, θαῦμα ἀληθῶς τῆς ἀνθοδετικῆς, καὶ ἀνθοδοχεῖα βαρύτιμα καὶ πανεράκια κομψότατα καὶ ὅλα τὰ εἴδη τῆς ἀνθοδεσίας, τὰ σκῆπτρα τῆς ὁποίας κατέχει ὁ Φλωριανός, δίδων καὶ σήμερον νέαν ὤθησιν εἰς τὸν ἀνθόκοσμον.

Εἶναι μία ἀληθινὴ φαντασμαγορία τὸ σαλονάκι αὐτὸ τῆς ὁδοῦ Σταδίου—ἀριθ. 3—καὶ μαγεύεται κανεὶς παραμένων ἐκεῖ μέσα καὶ ἀναπαύων τὸ μάτι εἰς τοὺς ἁρμονικοὺς χρωματοσυνδυασμοὺς καὶ εἰσπνέων τὸ ἡδυπαθὲς ἐκεῖνο ἄρωμα.

Η ΤΡΕΛΛΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Πολὺ θλιβερὰ διὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος ἀγγέλματα μᾶς ἔρχονται ἐκ Σικάγου. Ὁ φρενίατρος δόκτωρ Πόνταλα, διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου τοῦ Ντιοῦγκ ἐδημοσίευσε στατιστικὴν καθ' ἣν ἐν Σικάγῳ ἀναλογεῖ 1 τρελλὸς ἐπὶ 150 κατοίκων. Ὅπερ δὲ σπουδαιότερον ὅτι 1 ἐπὶ 5 ἔχει προδιάθεσιν πρὸς διατάραξιν διανοητικήν.

Ἄλλοι φρενολόγοι ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κρουσμάτων τρέλλας αὐξάνει προϊόντως καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ δόκτωρ Λύγκ προλέγει ὅτι μετὰ 500 ἔτη τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ θὰ εἶναι διά... δέσιμον. Ὁ αὐτὸς δόκτωρ προσθέτει ὅτι τριακόσια ἀκόμη ἔτη βραδύτερον θὰ εἶναι ζήτημα ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον εἷς ἐντελῶς ὑγιὴς ὑπὸ διανοητικὴν ἔποψιν.

ΕΝΑ ΝΕΚΡΟ ΣΕΒΑΣΟΥ!

(Ἐκ τῶν τοῦ Στεκκέττι)

Ὄχι παρθένα! Νέο μὴ μὲ κράζεις,
γιατὶ ξανθὰ εἶναι ἀκόμα τὰ μαλλιά μου...
Τὸ ῥόδινό μου χρῶμα μὴν κυττάζεις,
οὔτε τὴ λάμψι ποῦχω στὴ ματιά μου,

γιατ' εἶμαι σὰν καρπὸς σκουληκιασμένος,
ποῦ φυλάει τ' ὡραῖο του τὸ χρῶμα...
Σοῦ φαίνομαι ὅλος νειάτα, εὐτυχισμένος,
κι' εἶμαι νεκρὸς ποῦ περπατάει ἀκόμα!

Πῶς γιὰ πάντα τὴν ψυχὴ ἔχω κλεισμένα
σ' ἔρωτα, ἐλπίδα, κι' ὄνειρα στοχάσου...
Μὴ μοῦ χαμογελᾶς γλυκειὰ παρθένα!
Μὴ μὲ γελᾷς!... Ἕνα νεκρὸ σεβάσου!

ΓΙ' ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ!

— Εἶμαι φτωχός! Πεντάφτωχος! 'Αφέντη, ἐλέησέ με.
Εἶμαι γυμνὸς κι' ἀπὸ τὰ χθὲς δὲν ἔφαγα ψωμί...
....γι' ἀγάπη τοῦ Κυρίου μας!
— Ἥσυχον ἄφησέ με!
— Γι' ἀγάπη τῆς ἀγάπης σου!
— Νὰ πάρε μιὰ δραχμή!

DIAMANT

*

Μεταξὺ φίλων.
— Καὶ ἀπὸ τί πέθανε ὁ θεῖός σου;
—'Από γεράματα.
— Εἶχε σώας τὰς φρένας μέχρι τέλους;
— Δὲν τὸ ξέρουμ' αὐτό, ἀφοῦ δὲν εἴδαμ' ἀκόμη τὴν διαθήκη του.

*

— Πῶς μοιάζουν μεταξύ των αὐταὶ αἱ δύο ἀδελφαί. Τί λές;
— Ἡ Μαίρη καὶ ἡ Σόνια;
— Ναί.
— Πρὸ πάντων ἡ Σόνια.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Πολύτιμον σύγγραμμα, ἐμβριθές, προδίδον μελέτας κοπιώδεις, εἶδε τὸ φῶς. Ἀλλὰ καὶ κομψοτυπωμένον μὲ ἀπειρίαν εἰκόνων καὶ σχημάτων, εὐληπτότατον δέ. Ὁ ὑπολογαγὸς τοῦ πεζικοῦ κ. Πρωτεσίλαος Θαιράκης, ἀξιωματικὸς ἀρτίας μορφώσεως, ὁ ὁποῖος κατέγεινεν ἀπὸ μακροῦ εἰς εἰδικὰς μελέτας περὶ ἀεροστάτων, ἐξέδωκε σπουδαίαν μελέτην του περὶ τῶν ἀεροπόρων ἐν γένει συσκευῶν, περὶ τῆς ἐφαρμογῆς καὶ χρησιμοποιήσεώς των ἐν τοῖς στρατοῖς, μεθ' ὅλων τῶν σημερινῶν τελειοποιήσεών των. Εἶναι πολύτιμον τὸ βιβλίον τοῦτο ὄχι μόνον διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ τοὺς ἐπιστήμονας, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντα θέλοντα νὰ εὑρύνῃ τὰς ἐγκυκλοπαιδικὰς γνώσεις του. Τιμᾶται δρ. 3 μόνον. Ὅπερ δὲ σημαντικώτερον: Αἱ ἐξ αὐτοῦ εἰσπράξεις διατίθενται ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς ἀμύνης, διότι ὁ ἀφιλοκερδὴς στρατιώτης ἀφιερώνει τὸ πόνημά του εἰς τὸν Στρατὸν τῆς Πατρίδος.

*

Ἐξεδόθησαν καὶ αἱ «Σε[illegible]μψὸν τομίδιον διηγημάτων τοῦ συναδέλφου Διευθυντοῦ τῆς «Πινακοθήκης» κ. Δ. Καλογεροπούλου, τὸ ὁποῖον εἴχομεν ἀναγγείλει. Ὁ «Φύλαξ τοῦ κήπου» τὸ χαριτωμένον διηγημάτιον, ὅπερ εἴχομεν δημοσιεύσει εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τῆς «Εἰκονογραφημένης», κοσμεῖ τὰς «Σελίδας» μετ' ἄλλων ὡραίων διηγημάτων. Τιμᾶται δρ. 2.

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάϊσνερ καὶ Ν. Καργαδούρη — 5016.